

BESLUT

2021-06-18

Dnr: 21/01041,
1065 och 1074

SAKEN

Sveriges Radio AB:s, Sveriges Television AB:s och Sveriges Utbildningsradio AB:s public service-redovisningar för 2020

BESLUT

Sveriges Radio AB och Sveriges Television AB har i stort uppfyllt sina respektive public service-uppdrag under 2020.

Sveriges Radio AB har endast delvis uppfyllt villkoret att redovisa nyckeltal som visar produktivitet. Vidare har företaget inte visat att kravet på att prioritera tillgängligheten till program för unga med funktionsnedsättning är uppfyllt.

Sveriges Television AB har endast delvis uppfyllt kravet på att redovisa det totala sponsringsbidraget som mottagits, då programföretaget inte fullt ut redovisat vilket sponsringsbidrag som mottagits vad avser den internationella sändningen av finalen av *Melodifestivalen*. Mot bakgrund av detta har företaget vidare endast delvis uppfyllt kravet på att särskilt redogöra för intäkter vid sidan av avgiftsmedel.

Sveriges Utbildningsradio AB har uppfyllt sitt public service-uppdrag under 2020.

Beslut i detta ärende har fattats av Dag Mattsson, Malin Bonthron, Ulrika Hansson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt och Erik Fichtelius. Gustav Aspengren, David Claesson, Karin Lundin och Rebecca Parman har varit föredragande.

För granskningsnämnden

Dag Mattsson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning och sammanfattning	4
1.1. Ny tillståndsperiod.....	4
1.1.1. Sammantagen bedömning 2020.....	4
2. Bakgrund	5
2.1. Granskningsnämndens uppdrag.....	5
2.2. Granskningsnämndens uppföljning av redovisningarna.....	5
2.2.1. Utformningen av granskningsnämndens bedömningar.....	5
2.2.2. Fokusområden 2020	5
2.2.3. Allmänna önskemål och påpekanden om redovisningsformer.....	6
3. Granskningsnämndens bedömning	6
3.1. Resursförbrukning, kostnadseffektivitet och produktivitet	6
3.1.1. Nyckeltal för effektivitet	6
3.1.2. Nyckeltal för produktivitet	11
3.1.3. Åtgärder för ökad effektivitet och produktivitet.....	14
3.1.4. Resursförbrukning per programkategori.....	15
3.1.5. Kärnverksamhet och kompletterande verksamhet.....	15
3.1.6. Decentralisering av organisationen.....	18
3.2. Andra särskilda redovisningsvillkor.....	19
3.2.1. Redovisning av programverksamhet på internet.....	19
3.2.2. Distribution på externa plattformar	20
3.2.3. Intäkter vid sidan av avgiftsmedel	21
3.2.4. Kommersiella samarbeten.....	22
3.2.5. Oberoende vid kommersiella samarbeten och vid indirekt sponsring.....	24
3.2.6. SVT:s sponsringsbidrag vid evenemang	26
3.2.7. UR:s utbildningsuppdrag och kontakter med utbildningsväsendet	27
3.3. Spegling	28
3.3.1. Jämställdhet, mångfald och spegling.....	28
3.3.2. 55-procentvillkoret.....	32
3.3.3. Ansvar för en livskraftig produktionsmarknad.....	33
3.4. Nyhetsverksamhet	35
3.4.1. Stärka den journalistiska bevakningen av svagt bevakade områden.....	35
3.4.2. Ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar	36
3.5. Kulturuppdraget.....	38
3.6. Barn och unga	42

3.7. Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning	46
3.7.1. Program för barn och unga med funktionsnedsättning	47
3.7.2. Hörbarhet	49
3.7.3. Produktion av program för särskilda målgrupper	50
3.7.4. Dialog med berörda grupper	50
3.8. Minoritetsspråk	51
3.8.1. Förstasändningar på de nationella minoritetsspråken och teckenspråk.....	51
3.8.2. Samlat programutbud på samiska, finska, meänkieli och romani chib samt på teckenspråk	53
3.8.3. Samlat programutbud på jiddisch	53
3.8.4. Utbud på andra minoritetsspråk	54
3.8.5. Nyheter på olika språk för människor i Sverige och i Sveriges närområden	54
3.8.6. Dialog med berörda grupper	55

1. INLEDNING OCH SAMMANFATTNING

1.1. Ny tillståndsperiod

De redovisningar som granskningsnämnden bedömer i detta beslut avser verksamhetsåret 2020 som är det första året i en sexårig tillståndsperiod för public service-företagen Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR).

Den 5 december 2019 beslutade regeringen om sändningstillstånd och medelsvillkor för SR, SVT och UR för åren 2020–2025. Besluten utgick från propositionen *Ett modernt public service – villkor 2020–2025* (prop. 2018/19:136).

Exempel på nyheter i tillståndsperioden:

- Programföretagen får vid uppfyllande av innehållsvillkoren i sändningstillstånden tillgodoräkna programverksamhet som bedrivs på företagets egna plattformar på fritt tillgängliga och öppna delar av internet. Varje enskilt innehållsvillkor ska dock huvudsakligen uppfyllas i marknätet. Samma program ska inte kunna tillgodoräknas mer än en gång under ett år.
- Definitionen av kärnverksamhet har utvidgats till att även innefatta produktion och tillhandahållanden av program på företagens egna plattformar som finns på fritt tillgängliga och öppna delar av internet.
- Nya villkor om att SR, SVT och UR ska ha öppna och tydliga riktlinjer om hur företagen förhåller sig till distribution på plattformar som inte är deras egna och redovisa hur de arbetar för att tillämpa riktlinjerna, samt om att de egna plattformarna bör vara prioriterade vid distribution på internet.
- Krav på att SR och SVT ska stärka den journalistiska bevakningen av svagt bevakade områden och i nyhetsverksamheten ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar.
- Krav på att företagen ska bidra till att stärka en livskraftig produktionsmarknad i hela Sverige.
- Krav på att SR ska erbjuda ett utbud av nyheter på olika språk för människor i Sverige och i landets närområden som inte kan ta del av nyheter på svenska.
- Företagens förstasändningar på vart och ett av de nationella minoritetsspråken samt på teckenspråk ska öka under tillståndsperioden jämfört med 2019 års nivåer. Även omfattningen av syn- och teckenspråkstolkning hos SVT och UR ska öka. Till detta kommer skärpta krav på kontinuerlig dialog mellan företagen och med berörda grupper.

1.1.1. Sammantagen bedömning 2020

SR har i stort uppfyllt sitt public service-uppdrag under 2020.

Brister i SR:s uppfyllande finns i följande avseenden.

- SR har endast delvis uppfyllt villkoret att redovisa nyckeltal som visar produktivitet.
- SR har inte visat att företaget uppfyllt kravet på att prioritera tillgängligheten till program för unga med funktionsnedsättning.

SVT har i stort uppfyllt sitt public service-uppdrag under 2020.

Brister i SVT:s uppfyllande finns i följande avseende.

- SVT har endast delvis uppfyllt kravet på att redovisa det totala sponsringsbidraget som mottagits, då programföretaget inte fullt ut redovisat vilket sponsringsbidrag som mottagits vad avser den internationella sändningen av finalen av *Melodifestivalen*. Mot bakgrund av detta har företaget vidare endast delvis uppfyllt kravet på att särskilt redogöra för intäkter vid sidan av avgiftsmedel.

UR har uppfyllt sitt public service-uppdrag under 2020.

2. BAKGRUND

2.1. Granskningsnämndens uppdrag

I granskningsnämndens uppgift ingår att bedöma om SR, SVT och UR har uppfyllt sina public service-uppdrag. Bedömningen görs årligen och med utgångspunkt i de villkor som reglerar företagens verksamheter och anges i sändningstillstånden och medelsvillkor samt, vad avser SVT och UR, i ett särskilt beslut om krav på tillgänglighet till tv-sändningar för personer med funktionsnedsättning för åren 2020–2022.

Vad SR, SVT och UR är ålagda att redovisa framgår av medelsvillkoren för 2020–2025. Nämndens bedömningar grundar sig på programföretagens egna redovisningar, undantagsvis med kompletterande uppgifter. Det är företagen som ansvarar för riktigheten i uppgifterna. Nämnden ska bedöma om företagen uppfyllt sina uppdrag, inte hur detta skett. I detta ligger att nämnden kan ha synpunkter på hur företagen bör utforma sina redovisningar för att det ska vara möjligt att bedöma om de uppfyllt uppdragen.

2.2. Granskningsnämndens uppföljning av redovisningarna

2.2.1. Utformningen av granskningsnämndens bedömningar

Granskningsnämnden bedömer SR:s, SVT:s och UR:s redovisningar inom ramen för ett gemensamt beslut. Bedömningarna av om SVT och UR har uppfyllt kraven i regeringens beslut om tillgänglighet till tv-sändningar för personer med funktionsnedsättning sker i separata beslut (beslut 21/01221 och 21/01222).

2.2.2. Fokusområden 2020

Granskningsnämnden har i årets bedömning särskilt fokuserat på vissa ämnesområden. Detta mot bakgrund av de krav som ställs i programföretagens sändningstillstånd och medelsvillkor samt i det särskilda regeringsbeslutet med krav på tillgänglighet till tv-sändningar för personer med funktionsnedsättning avseende SVT och UR. Regeringens uttalanden i propositionen *Ett modernt public service nära publiken* (prop. 2018/19:136) har också beaktats. Nämnden har fokuserat på följande områden:

- resursförbrukning, kostnadseffektivitet och produktivitet,
- andra särskilda redovisningsvillkor i företagens medelsvillkor,

- spegling,
- nyhetsverksamhet,
- kulturuppdraget,
- barn och unga,
- tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, och
- minoritetsspråk.

2.2.3. Allmänna önskemål och påpekanden om redovisningsformer

SR, SVT och UR har tillsammans genomfört ett antal positiva förändringar i programföretagens redovisningar jämfört med föregående tillståndsperiod. För ökad granskningsbarhet och jämförbarhet bör företagen fortsätta arbeta för att så långt som möjligt ha en gemensam redovisningsform. Företagen bör gemensamt definiera och operationalisera centrala begrepp i villkoren och ta fram konkreta resultatmätt och indikatorer som redovisar hur villkoren uppfyllts. Företagen bör i sammanhanget även uppge vad de framtagna indikatorerna ska visa för att villkoren enligt företagen ska anses vara uppfyllda, det vill säga vad företagen har för mål, samt kommentera utfallet av mätningarna i förhållande till målen. Företagen bör vidare sträva efter att på ett gemensamt och enhetligt sätt redovisa vilket innehåll på företagets egna plattformar på fritt tillgängliga och öppna delar av internet som ska tillgodoräknas vid en bedömning av om sändningstillståndsvillkor är uppfyllda.

Det är viktigt att programföretagen direkt i kommande redovisningar inkluderar sådant som nämnden i år har behövt efterfråga kompletteringar eller förtydliganden kring. Också av hänsyn till allmänhetens möjlighet att lätt få insyn i verksamheten är det angeläget att redovisningarna i sig är så fullständiga som möjligt.

SVT redovisar utbudet per programkategori exklusive barn och unga. I nästkommande redovisning bör SVT redovisa olika programkategoriers andel av den totala sändningstiden.

3. GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

3.1. Resursförbrukning, kostnadseffektivitet och produktivitet

3.1.1. Nyckeltal för effektivitet

- SR, SVT och UR har i huvudsak uppfyllt kravet att redovisa hur uppdraget har fullgjorts med avseende på nyckeltal som visar effektivitet.

Villkor

SR, SVT och UR ska redovisa och kommentera hur uppdraget fullgjorts med avseende på bland annat volym, kostnader och intäkter samt nyckeltal som visar effektivitet. (Medelsvillkor 19, 22 respektive 19)

Tidigare bedömning

I sin bedömning för 2019 fann granskningsnämnden att programföretagen i huvudsak hade uppfyllt kravet. Nämnden framhöll att SVT och UR i kommande redovisningar borde sätta nyckeltal och värden i relation till företagens kostnader, samt att UR bland annat borde formulera ett övergripande mål för lärandeeffekten och på så sätt redovisa ett nyckeltal som går att jämföra över tid. Nämnden framhöll vidare att SR borde klargöra vilken målsättning företaget har för de redovisade nyckeltalen.

Uppfyllelse – SR

Redovisningen

SR redovisar att programföretaget formulerade en ny vision och nya strategiska mål inför tillståndsperioden 2020–2025. För att följa hur de strategiska målen uppfylls beskriver SR hur företaget tagit fram indikatorer till respektive mål. Indikatorerna utgår ifrån hur publiken använder SR:s utbud och hur allmänheten uppfattar företaget och utbudet. Från och med 2020 utgör utfallen för följande tre indikatorer nyckeltal för bland annat ökad effektivitet:

- andel av veckolyssnare som upplever ett personligt värde av SR,
- andel av Sveriges 290 kommuner som SR gjort inslag från under ett tertial, och
- digital räckvidd.

De tre indikatorerna presenteras i anslutning till de strategiska målen, vilka målsättningar företaget har för respektive indikator och vad resultaten blev under 2020.

På samma sätt som tidigare år redovisar SR en graf som beskriver allmänhetens värderingar av olika programkategorier i SR:s utbud ställda i relation till de resurser företaget lägger inom respektive programkategori (graf 9.2.3 på s. 204 i redovisningen). I en komplettering till nämnden uppger SR följande vad gäller grafen.

Som framgår av redovisningen så betraktas ”i princip alla programkategorier där SR har en hög andel kostnader också som viktiga av allmänheten. De programkategorier som företaget ägnar mest resurser åt får även höga betyg av lyssnarna. SR:s uppfattning är att det visar att företaget i fördelningen av resurser prioriterar på ett effektivt sätt.”

Resultatet av den upplevda viktigheten i relation till förbrukade resurser utgör, enligt kompletteringen, inte en indikator för effektivitet i årets redovisning, men SR:s förhoppning är att ovannämnda citat från redovisningen samt innebörden i grafen ska ses som en viktig notering. Grafen ska rätteligen heta 9.2.4 i redovisningen.

Granskningsnämndens bedömning

Vid en sammantagen bedömning har SR i huvudsak uppfyllt kravet.

Granskningsnämnden ser positivt på att SR i årets redovisning har ökat tydligheten genom att klargöra målsättningarna företaget har för de nyckeltal som redovisas.

Nämnden efterfrågar dock att de nyckeltal som SR redovisar ska sättas i relation till förbrukade resurser. Nämnden har förståelse för att det är en komplex uppgift att

redovisa nyckeltal som visar effektivitet för ett public service-företag men efterfrågar att SR i högre utsträckning analyserar den ekonomiska effektiviteten och redovisar ett fördjupat resonemang om graden av måluppfyllelse i relation till använda resurser.

Nämnden vill även i år framhålla att grafen över allmänhetens värderingar av olika programkategorier och de resurser företaget lägger inom respektive programkategori – trots att den inte utgör en indikator för effektivitet i årets redovisning – är en värdefull del av redovisningen eftersom den sätter effektiviteten i relation till förbrukade resurser.

Uppfyllelse – SVT

Redovisningen

SVT redovisar att företagets nya uppdrag och strategi medför att SVT utgår från nya mått för att mäta hur företaget bidrar till att skapa värde för samhället och för enskilda individer. Företagets strategiska mål är ”SVT skapar värde för samhället” och ”SVT skapar värde för dig”. Tidigare mätte SVT uppfyllelsen av målen genom en publikfråga om vardera målet. Vid en utvärdering av målen blev det enligt SVT tydligt att det var svårt för publiken att förhålla sig till så breda frågor, men också för SVT att kunna dra slutsatser av och agera på den information som publikens svar genererade. För att utvärdera uppfyllelsen av de två målen har SVT därför i stället valt att ställa flera frågor till publiken.

SVT redovisar vidare att företaget har valt värdeskapande som strategiskt mål eftersom verksamhetens värde för publiken är centralt för ett public service-företag. Det är samtidigt viktigt att konstatera att utfallet när det gäller publikens bedömning av SVT:s värde påverkas av olika faktorer, både externa (såsom företagets ekonomiska resurser och sändningsvillkor) och interna (såsom resursfördelning). Det är enligt SVT svårt, för att inte säga omöjligt, att entydigt koppla dessa faktorer till utfallet vad gäller publikens upplevda värde. Det är heller inte möjligt att göra direkta kopplingar mellan SVT:s arbete för ökad effektivitet och företagets kostnader.

Målet att ”SVT skapar värde för samhället” mäts med följande publikfrågor.

- SVT har trovärdiga nyheter (mål: 75 procent, resultat 2020: 79 procent).
- SVT:s innehåll har hög kvalitet (mål: 65 procent, resultat 2020: 69 procent).
- SVT har innehåll som ger människor kunskaper och insikter (mål: 65 procent, resultat 2020: 74 procent).

Målnivåerna för respektive fråga har enligt SVT satts med ledning från utfall på tidigare publikundersökningar. Enligt redovisningen ligger SVT över målnivåerna för de publikfrågor som har valts som indikatorer på värde för samhället under 2020.

I anslutning till målet ”SVT skapar värde för samhället” redovisar SVT även att det i målsättningen att ”SVT är till för alla” ryms en räckviddsambition som handlar om att nå ut till så många som möjligt. SVT:s mål här är att minst åtta av tio ska ta del av SVT:s kanaler och tjänster en genomsnittlig vecka. SVT:s samlade räckvidd för kanaler och tjänster låg under 2020 på 85 procent av befolkningen, vilket är en ökning med tre procentenheter jämfört med 2019.

Målet att ”SVT skapar värde för dig” mäts med följande publikfrågor.

- I vilken grad publiken har förtroende för SVT:s innehåll (mål: 75 procent, resultat 2020: 81 procent enligt SOM-institutets specialundersökning om pandemin).
- Om publiken anser sig ha nytta av SVT:s innehåll (mål: 65 procent, resultat 2020: 68 procent).
- Om SVT har ett innehåll som intresserar publiken personligen (mål: 65 procent, resultat 2020: 64 procent).

För varje publikfråga har en målnivå satts med ledning från utfall på tidigare publikundersökningar. SVT ligger under 2020 över målnivåerna för de två första publikfrågorna och strax under målnivån för den tredje frågan, vilket enligt SVT pekar på ett behov av att stärka arbetet för att öka enskilda tittares upplevelse av värde.

I anslutning till målet ”SVT skapar värde för dig” redovisar SVT även att formuleringen ”SVT är en del av människors vardag” mäts i hur mycket tid som publiken lägger på konsumtion av innehåll i SVT:s kanaler och tjänster. SVT:s mål är att den genomsnittliga användningen av SVT:s kanaler och tjänster ska vara minst 40 minuter per dag. Under 2020 användes SVT:s utbud och tjänster i 49 minuter per person och dag, vilket är samma nivå som de två föregående åren.

SVT beskriver även hur företaget arbetar med olika interna målsättningar för att ge ytterligare kraft i ambitionen att skapa värde för samhället och för individer. Ett sådant mål handlar om hur väl SVT speglar och bevakar hela Sverige. Ett annat mål är att företaget ska komma närmare publiken genom att antalet medarbetare som deltar i lyssnande publikmöten ska öka.

Ytterligare ett mål som SVT redovisar är att andelen av företagets resurser som går till program ska öka. SVT:s bedömning är att en hög andel medel till program, som också ökar över tid, gynnar hela utbudet och därmed svarar mot publikens förväntningar. Eftersom SVT har begränsade möjligheter att öka intäkterna krävs det enligt SVT rationaliseringar i verksamheten för att kunna öka programbudgetens andel över tid. SVT uppger att företaget därför har kompletterande mål som ska säkerställa produktiviteten inom såväl programverksamheten som den övriga verksamheten. I en komplettering till nämnden har SVT uppgett följande.

SVT har i 2020 års redovisning velat förtydliga att ”andel medel till program” är ett mål för att bidra till effektivitet (värde) tillsammans med de övriga faktorer som bidrar till effektivitet. För att kunna öka andelen medel till program krävs bland annat rationaliseringsåtgärder, vilka mäts i nyckeltalet för produktivitet som beskriver och värderar de åtgärder som utförts inom företaget (se nedan under avsnitt 3.1.2).

Granskningsnämndens bedömning

SVT har i huvudsak uppfyllt kravet.

Granskningsnämnden har förståelse för att det är en komplex uppgift att redovisa nyckeltal som visar effektivitet för ett public service-företag men efterfrågar även fortsatt att SVT i högre utsträckning analyserar den ekonomiska effektiviteten och redovisar ett fördjupat resonemang om graden av måluppfyllelse i relation till använda resurser.

Uppfyllelse – UR

Redovisningen

UR undersöker årligen användarnas attityder utifrån områdena ”Relevans och användbarhet”, ”Förtroende och tillgänglighet” samt ”Mångfald och spegling” med vardera två till tre mål för tillståndsperioden. I och med den nya tillståndsperioden uppger UR att företaget delvis omformulerat de mål som mäts i en årlig attitydundersökning, vilket enligt UR försvårar jämförelser över tid. UR uppger att ambitionen är att användarnas attityder under perioden ska utvecklas så att målen har uppnåtts vid utgången av 2025. UR undersöker dessutom lärares och allmänhetens uppfattning om i vilken utsträckning företagets program bidrar till samhällsvärde liksom individuellt värde.

UR uppger att företaget under 2020 fortsatt arbetet med att utveckla metoden för att beskriva vilken lärandeffekt enskilda program och programserier har. Metoden är enligt UR inte tänkt att användas på företagsnivå utan för att förbättra enskilda produktioner. UR anför att mått på lärandeffekt är tänkt att ha en långsiktig positiv påverkan på företagets övergripande mål. UR kombinerar två kriterier för måttet: användning och lärande. Enbart hög användning eller betyg som tar fasta på kvaliteten räcker enligt UR inte för att påvisa en effekt, men genom att kombinera en kvalitativ betygssättning med i vilken utsträckning ett program används går det enligt företaget att få fram ett programs effekt på lärandet. Resultatet redovisas i en tabell och måttet problematiseras i ett avsnitt där företaget beskriver hur man kommer arbeta vidare med metoden.

UR uppger vidare att företaget under 2020 har uppdaterat målen i speglingsstrategin. Flera mål har satts i syfte att säkerställa mångfald och spegling i programutbudet. Dessa mål kommer kontinuerligt att följas upp och utvärderas.

Granskningsnämndens bedömning

UR har i huvudsak uppfyllt kravet.

Granskningsnämnden ser positivt på att UR under 2020 fortsatt arbetet med ett mått som beräknar lärandeffekten hos enskilda program och att företaget presenterat resultatet för ett urval av företagets program.

Nämnden har dock i flera år efterfrågat att de nyckeltal som UR redovisar ska sättas i relation till förbrukade resurser. Nämnden har förståelse för att det är en komplex uppgift att redovisa nyckeltal som visar effektivitet för ett public service-företag men efterfrågar även fortsatt att UR i högre utsträckning analyserar den ekonomiska effektiviteten och redovisar ett fördjupat resonemang om graden av måluppfyllelse i relation till använda resurser.

3.1.2. Nyckeltal för produktivitet

- SR har endast delvis uppfyllt kravet att redovisa nyckeltal som visar produktivitet.
- SVT och UR har uppfyllt kravet.

Villkor

SR, SVT och UR ska redovisa och kommentera hur uppdraget fullgjorts med avseende på bland annat volym, kostnader och intäkter samt nyckeltal som visar produktivitet. (Medelsvillkor 19, 22 respektive 19)

Tidigare bedömningar

I bedömningen avseende SR:s redovisning för 2019 ansåg granskningsnämnden att SR endast delvis hade uppfyllt villkoret att redovisa nyckeltal som visar produktivitet. Av redovisningen framgick inte tillräckligt tydligt hur indikatorn ”resurser för programproduktion” kunde anses visa på SR:s produktivitet. Nämnden ansåg även att SR borde tydliggöra vilket mål som gäller för den ökade fördelningen till programproduktionen.

I bedömningen avseende SVT:s redovisning för 2019 ansåg nämnden att SVT endast delvis hade uppfyllt villkoret att redovisa nyckeltal som visar produktivitet. SVT redovisade vad företaget ansåg utgjorde mål och mått på produktivitetsförbättringar, varav endast två mått gick att jämföra med tidigare års utfall. Vad gällde andelen medel till program ansåg nämnden, mot bakgrund av att nämnden vid upprepade tillfällen framfört att nyckeltalet bygger på antagandet att omfördelningen per automatik ger ett mervärde, att SVT bör utveckla redovisningen på den punkten eftersom företaget inte redovisade något nyckeltal som mätte effekten av omfördelningen.

Uppfyllelse – SR

Redovisningen

SR redovisar att företaget inför tillståndsperioden 2020–2025 har formulerat en ny vision och strategiska mål, med olika indikatorer kopplade till respektive mål. Från och med redovisningen för 2020 utgör utfallen för två av dessa indikatorer nyckeltal för bland annat ökad produktivitet. Nyckeltalen kompletterar enligt SR tre mått för produktivitet som företaget använde under perioden 2014–2019 och som SR fortsätter använda under den nu inledda tillståndsperioden. De nya indikatorerna är:

- andel av veckolyssnare som svarar ja på påståendet ”Jag upplever att SR är nyskapande”, och
- digital räckvidd.

De två nya indikatorerna presenteras i anslutning till de strategiska målen, vilka målsättningar företaget har för respektive indikator och vad resultaten blev under 2020. I en komplettering till nämnden uppger SR följande vad avser de nya indikatorerna.

Uppräkningen för företagets finansiella medel på två procent har historiskt varit lägre än den generella löneutvecklingen, och så kommer det av allt att döma se ut även

framledes. Det innebär att SR löpande och på samma gång dels måste rationalisera verksamheten för att klara av konsekvenserna av löneökningar och frigöra medel för nödvändiga satsningar, dels måste förvalta och utveckla utbudet för att vara fortsatt relevant för publiken. På så vis menar SR att företaget löpande arbetar med att öka produktiviteten. De två indikatorerna är två metoder som valts för att mäta effekterna av denna ökade produktivitet.

De tre äldre måtten för produktivitet som SR fortsatt använder är:

- resurser för programproduktion,
- upphandlingsgrad, och
- koncernsamarbeten.

SR redovisar att 75,2 procent av företagets resurser gick till programproduktion under 2020. I en komplettering till nämnden uppger SR följande vad avser måttet.

Målsättningen är att oavbrutet frigöra resurser till programproduktion. Måttet kommer att följas upp årligen. Det måste dock alltid ställas mot de förutsättningar för verksamheten som rått under det innevarande året. Verksamheten behöver rationaliseras löpande eftersom uppräknigen av medel är lägre än kostnadsutvecklingen för löner. Den konkreta effekten är att en stabil siffra för utgifter för programproduktion egentligen inrymmer väsentliga rationaliseringar över tid, samtidigt som kvaliteten i utbudet ska bibehållas och utvecklas.

Vad gäller SR:s upphandlingsgrad på inköp väntar sig företaget en kostnadsreduktion på cirka tio procent vid bibehållen eller stärkt kvalitet till följd av offentliga upphandlingar. Företagets målsättning är en upphandlingsgrad på minst 80 procent. SR:s upphandlingsgrad var 92 procent 2020.

I likhet med tidigare år redovisar SR även övriga produktivetsförbättringar och rationaliseringar samt koncernsamarbeten. Några specifika mått på produktivitet redovisas inte här.

Granskningsnämndens bedömning

Granskningsnämnden konstaterar att SR återigen endast delvis har uppfyllt kravet.

Vad gäller de två nya indikatorerna kan de, såsom de presenteras i redovisningen, inte anses utgöra nyckeltal som visar produktivitet. Detta eftersom indikatorerna inte visar på något tydligt förhållande mellan ingående värden och producerade värden. I arbetet med att ta fram nya nyckeltal bör SR eftersträva denna definition av produktivitet.

Av redovisningen framgår vidare inte tillräckligt tydligt på vilket sätt indikatorn ”resurser för programproduktion” kan anses visa på företagets produktivitet. Som granskningsnämnden tidigare påpekat bör SR också tydliggöra vilket mål som gäller för den ökade fördelningen till programproduktionen.

Angående produktivitetens mått ”upphandlingsgrad” anser nämnden, liksom tidigare år, att SR har presenterat ett nyckeltal som ger tydliga indikationer på produktiviteten med avseende på upphandlingsförfarandet.

Uppfyllelse – SVT

Redovisningen

Enligt redovisningen har SVT som mål att öka den totala kostnaden för programverksamheten, vilket beskrivs ovan under avsnitt 3.1.1. SVT tog därför 2019 fram ett nyckeltal där olika rationaliseringar och förbättringar som genomförts i verksamheten under året värderats. Nyckeltalet har enligt SVT som huvudsyfte att visa produktivitet och att löpande produktivetsförbättringar sker kontinuerligt och det tas fram genom att produktivetsförbättringar rapporteras in till en central funktion inom ekonomiavdelningen. En kvalitetssäkring genomförs för att säkerställa att aktiviteten är att betrakta som produktivetsökande och att värdering och beräkning gjorts på ett likartat sätt för hela företaget. Förbättringarna har värderats till skillnaden mellan den kostnad som faktiskt uppstod och den kostnad som skulle ha uppstått utan vidtagen åtgärd. Till viss del har schablonvärden för tjänster och timmar använts där det varit en komponent i beräkningen. Förbättringar som inte kan värderas på ett tillförlitligt sätt tas inte med.

SVT anför att företaget kommer att följa nyckeltalets utveckling och sätta en rimlig målnivå efter utgången av 2021. Oberoende av målnivå så visar måttet att SVT bedriver verksamheten på ett rationellt sätt, oavsett storlek på nyckeltalet. Värdet av de åtgärder som gått att beräkna uppskattas till sammanlagt 79,2 miljoner kronor år 2020, vilket motsvarar 1,6 procent av storleken på avgiftsmedlen. Motsvarande siffra 2019 var 97,9 miljoner kronor eller 2,0 procent av avgiftsmedlen.

En viktig produktivetsåtgärd har enligt SVT varit en förbättring av företagets inköpsverksamhet, och ett centralt nyckeltal är därför andelen upphandlingar enligt lagen om offentlig upphandling (2016:1145) (LOU). Resultatet för 2020 blev en ökning och inköpsandelen för avtal hamnade på 92 procent jämfört med 89 procent för 2019. SVT uppger att målsättningen är att andelen ska öka under tillståndsperioden.

Granskningsnämndens bedömning

SVT har uppfyllt kravet.

Granskningsnämnden anser att det är rimligt att SVT sätter en målnivå för nyckeltalet för rationaliseringar och förbättringar efter utgången av 2021.

Uppfyllelse – UR

Redovisningen

UR har liksom tidigare år redovisat att företaget använder ett produktivetsmått som inkluderar hållbarhet, utgår från utbildningsuppdraget och speglar hur effektivt utbudet har producerats i förhållande till kostnaderna. Måttet redovisas fördelat på utbildningsområde för radio respektive tv. Enligt UR ger måttet en mer rättvisande jämförelse av kostnader per utbildningsområde.

UR har inte som mål att produktivetsmättet ska vara detsamma för respektive utbildningsområde varje år. Mättet är i stället ett sätt att framförallt ta hänsyn till kvalitetsfaktorn hållbarhet och därmed bättre spegla hur effektivt UR har producerat programutbudet i förhållande till kostnaderna samt behoven i samhället.

Granskningsnämndens bedömning

UR har uppfyllt kravet.

3.1.3. Åtgärder för ökad effektivitet och produktivitet

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet att kontinuerligt vidta åtgärder som syftar till ökad effektivitet och produktivitet.

Villkor

SR, SVT och UR ska kontinuerligt vidta åtgärder som syftar till ökad effektivitet och produktivitet. Ett led i detta är att söka samarbetsområden med de övriga två programföretagen. (Medelsvillkor 1)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR redovisar en lista på de största förändringarna programföretaget gjort det senaste året för att effektivisera, rationalisera och förbättra verksamheten. SR redogör bland annat för effektiviserat arbete med rekryteringar, en ny strategi för SR Play och billigare och bättre tekniska lösningar. I en komplettering till nämnden uppger SR sammanfattningsvis att listan inte ska ses som ett ”mått” i bokstavlig mening, även om den ursprungligen redovisades som det. Listan består av ett antal betydande åtgärder som SR planerat och genomfört i syfte att förbättra effektivitet och produktivitet.

SVT redogör bland annat för företagets hantering av pandemin, förändringar i den övriga programverksamheten för att möta publikens ändrade behov, bland annat stöttning av riskgrupper och satsningar på tillgänglighet i vid bemärkelse på alla företagets plattformar. SVT redogör även för åtgärder för ökad produktivitet. SVT beskriver en rad exempel på rationaliseringar och effektiviseringar i verksamheten samt åtgärder för att öka andelen upphandlingar enligt LOU.

UR uppger att företaget under 2020 har implementerat ett verktyg som samlar data kring programproduktioner. Verktyget är tillgängligt för alla inom programproduktion och syftar till att förenkla planering och fördelning av produktionsresurser. Verktyget kommer enligt UR att utvecklas fortlöpande och anpassas efter verksamhetens behov.

De tre programföretagen redogör också för koncerngemensamma samarbeten. Programföretagen avslutade bland annat tolv större gemensamma upphandlingar under 2020. Företagen samlokaliserar och samnyttjar lokaler när så är möjligt och rationellt och har även samarbetat kring program. Sedan flera år sköter SVT på uppdrag av UR delar av UR:s ekonomi- och löneadministration i syfte att öka samarbete och effektivitet.

Granskningsnämndens bedömning

SR har uppfyllt kravet, trots att företaget endast delvis redovisar nyckeltal som visar produktivitet. SVT och UR har uppfyllt kravet.

3.1.4. Resursförbrukning per programkategori

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet på att redovisa resursförbrukningen för respektive programkategori.

Villkor

SR, SVT och UR ska i sina redovisningar uttrycka resursförbrukningen för respektive programkategori. (Medelsvillkor 20, 23 respektive 20)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR redovisar bland annat företagets kostnader respektive kostnadsandelar per programkategori i två tabeller som även visar utvecklingen över tid sedan 2018.

SVT redovisar bland annat företagets kostnader respektive kostnadsandelar per programkategori i en tabell och ett diagram som även visar utvecklingen över tid sedan 2018.

UR redovisar bland annat företagets totala kostnader för programproduktion och företagets kostnader för varje utbildningsområde i procent respektive kronor sedan 2018.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR har uppfyllt kravet.

3.1.5. Kärnverksamhet och kompletterande verksamhet

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet på att särskilja vad som är kärnverksamhet och vad som är kompletterande verksamhet.
- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet på att den kompletterande verksamheten ska utgå från och ha en tydlig koppling till kärnverksamheten samt kravet på att upprätthålla en god balans i omfattningen mellan dessa.

Villkor

För samtliga programföretag gäller att medlen ska användas för företagets kärnverksamhet. Definitionen av kärnverksamhet har i medelsvillkoren för 2020–2025 utökats till att – utöver att producera och sända radio- och tv-program till allmänheten – även omfatta att producera och tillhandahålla radio- och tv-program till allmänheten på företagets egna plattformar som finns på fritt tillgängliga och öppna delar av internet. Medlen ska också i förekommande fall användas till kompletterande verksamhet, det vill

säga verksamhet som syftar till att utveckla och stödja kärnverksamheten och förbättra möjligheterna för allmänheten att tillgodogöra sig denna. (Medelsvillkor 2)

SR, SVT och UR ska särskilja vad som är att betrakta som kärnverksamhet och kompletterande verksamhet och upprätthålla en god balans i omfattningen mellan dessa. Den kompletterande verksamheten ska utgå från och ha en tydlig koppling till kärnverksamheten. (Medelsvillkor 9, 11 respektive 11)

I prop. 2018/19:136 s. 26 uttalar regeringen följande vad avser definitionen av kärnverksamhet.

[R]egeringen [anser] att det är rimligt att begreppet kärnverksamhet omfattar tillhandahållanden av program på programföretagens egna plattformar. Det är de egna plattformarna, dvs. primärt programföretagens playtjänster och andra plattformar som företagen till fullo förfogar över, som även under kommande tillståndsperiod bör utgöra grunden för public serviceverksamheten. Avgränsningen till programföretagens egna plattformar överensstämmer med anslagsvillkoret som anger att företagen bör iaktta försiktighet när det gäller satsningar på oprövad teknik och teknik som inte alla lyssnare och tittare har tillgång till. Regeringen konstaterar dock att programföretagen har olika distributionsförutsättningar vilket kan leda till att begreppen kärnverksamhet och kompletterande verksamhet får olika betydelse i företagen beroende på hur programverksamheten distribueras. Vad som är tillhandahållanden på en egen eller en extern plattform behöver definieras utifrån dessa skilda förutsättningar [...] [Det är] både viktigt och nödvändigt att utbudet, precis som i dag, tillgängliggörs på olika typer av plattformar i syfte att nå ut brett till publiken.

Uppfyllelse – SR

Redovisningen

I SR:s tolkning av begreppet kärnverksamhet ingår i bland annat följande.

- Allt marksänt innehåll.
- Alla plattformar och tjänster som SR skapar på fritt tillgängliga och öppna delar av internet för att tillhandahålla företagets ljud till allmänheten.
- Allt ljud som tillhandahålls genom aktörer som länkar till innehållet direkt från SR:s öppna applikationsprogrammeringsgränssnitt (API).

Att lyssnare kan ta del av SR:s innehåll genom aktörer som länkar direkt till ljudet från företagets öppna API är en praxis som, enligt SR, är unik för ljudmarknaden. Hänsyn måste därför tas till dessa särskilda förutsättningar i definitionen av företagets kärnverksamhet. I resonemang kring SR:s relation till externa plattformar är det enligt företaget viktigt att understryka skillnaden mellan å ena sidan distributionsplattformar för ljud, å andra sidan plattformar i sociala medier. På externa ljudplattformar strömmas SR:s material från företagets egna plattformar via det öppna API:t, och SR har full kontroll över materialet. På sociala medieplattformar fungerar det annorlunda. SR har visserligen full redaktionell kontroll över det egna innehållet där, men eftersom publiceringarna sker direkt på externa plattformar betraktas de som kompletterande verksamhet.

SR redogör för en rad exempel på kompletterande verksamhet och beskriver kortfattat hur de relaterar till företagets kärnverksamhet. I det dagliga arbetet på redaktioner och kanaler är den kompletterande verksamheten enligt SR i det närmaste helt integrerad

med kärnverksamheten. Det medför att det i praktiken är omöjligt att särredovisa kompletterande verksamhet som en enskild helhet i siffror. Bestämmelsen om att det ska råda god balans mellan kärnverksamhet och kompletterande verksamhet tolkar SR som att kärnverksamheten inte ska försämrats på grund av den kompletterande verksamheten. SR redogör vidare för varför företaget anser att det föreligger balans mellan kärnverksamheten och den kompletterande verksamheten.

I en komplettering till nämnden redovisar SR att företaget anser att det även föreligger balans mellan kärnverksamhetens olika delar.

Granskningsnämndens bedömning

Av medelsvillkor 2 framgår bland annat att endast radioprogram som tillhandahålls på företagets egna plattformar som finns på fritt tillgängliga och öppna delar av internet utgör del av kärnverksamheten. Av regeringens uttalande i prop. 2018/19:136 s. 28 ff. framgår dock att begreppen kärnverksamhet och kompletterande verksamhet får olika betydelse i företagen beroende på hur programverksamheten distribueras, samt att vad som är tillhandahållanden på en egen eller en extern plattform behöver definieras utifrån dessa skilda förutsättningar. SR får därmed anses ha uppfyllt kravet på att särskilja vad som är kärnverksamhet och vad som är kompletterande verksamhet utifrån företagets egen definition av vad som utgör respektive verksamhetstyp.

SR har även uppfyllt kravet på att den kompletterande verksamheten ska utgå från och ha en tydlig koppling till kärnverksamheten samt kravet på att upprätthålla en god balans i omfattningen mellan dessa.

Uppfyllelse – SVT

Redovisningen

SVT redovisar att följande verksamheter är att anse som företagets kärnverksamhet.

- SVT:s kanaler i marknätet,
- hela kanaler på webben, antingen simultant med sändning i marknätet eller i webbexklusiva kanaler,
- Play-tjänster där program finns tillgängliga för konsumtion på begäran, både innehåll som har sänts linjärt tidigare och innehåll som publiceras exklusivt på egna plattformar,
- direktsändning över internet, till exempel extrainsatta nyhetsprogram, och
- klipp av rörlig bild (på SVT:s egna plattformar).

SVT redogör för ett antal exempel på kompletterande verksamhet och beskriver kortfattat hur de relaterar till företagets kärnverksamhet. SVT uppger att den kompletterande verksamheten är så nära sammanvävd med kärnverksamheten att det ofta är svårt att särredovisa den. SVT uppger att företagets resurser till absolut övervägande del används för kärnverksamheten och att företagets kompletterande verksamhet är av mycket begränsad omfattning i förhållande till de resurser som läggs på att göra rörlig bild. SVT bedömer att den kompletterande verksamheten bidrar till förhöjd kvalitet och därmed ett ökat förtroende, bland annat genom att SVT tillämpar

samma principer för den kompletterande verksamheten som för kärnverksamheten.

SVT redovisar vidare att företaget även anser att det föreligger balans mellan kärnverksamhetens olika delar.

Granskningsnämndens bedömning

SVT har uppfyllt kraven.

Uppfyllelse – UR

Redovisningen

UR uppger att följande ingår i företagets kärnverksamhet.

- Produktion av program,
- sändningar av program i marknätet,
- sändningar av program online på UR Play (såväl direkt som tidigare inspelade program, simultant med sändning i marknät eller webbexklusivt), och,
- tillhandahållande av program på UR:s olika play-tjänster som uppfyller kraven på att vara på fritt tillgängliga och öppna delar av internet.

UR definierar kompletterande verksamhet som det arbete som görs i syfte att komplettera kärnverksamheten. UR redogör för ett antal exempel på kompletterande verksamhet och anför att de är nära sammanlänkade med eller ingår som integrerade delar i produktionsarbete och produktionsbudget och att de inte går att skilja från kärnverksamheten. Det är enligt UR näst intill omöjligt att identifiera och särredovisa kostnader för den kompletterande verksamheten. UR strävar emellertid efter att bibehålla god kontroll och balans mellan kärnverksamhet och kompletterande verksamhet. Den huvudsakliga verksamheten är kärnverksamhet. God balans mellan kärn- och kompletterande verksamhet råder enligt UR när kärnverksamhet är dominerande i verksamheten. UR uppger att en övervägande del av företagets resurser tydligt går till kärnverksamhet. UR bedömer att balansen mellan kärnverksamhet och kompletterande verksamhet är god.

UR redovisar vidare att företaget även anser att det föreligger balans mellan kärnverksamhetens olika delar.

Granskningsnämndens bedömning

UR har uppfyllt kraven.

3.1.6. Decentralisering av organisationen

- SR och SVT har uppfyllt kravet på att ha en decentraliserad organisation som skapar goda förutsättningar för självständigt beslutsfattande på regional och lokal nivå.

Villkor

SR och SVT ska ha en decentraliserad organisation som skapar goda förutsättningar för självständigt beslutsfattande på regional och lokal nivå. Den lokala och regionala

organisationen ska ges tillräckliga resurser för att effektivt kunna spegla respektive områdes särprägel och egenart. Organisationen ska utformas med syfte att möjliggöra hög närvaro av personer ute i landet med kunskap om och förankring i de olika regionerna. (Medelsvillkor 13 respektive 14)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR och SVT redovisar hur företagens respektive organisationer är decentraliserade och närvarande ute i landet. Programföretagen redovisar bland annat hur programproduktionen delats upp i olika geografiska områden, hur utgivarskapet har delegerats ut och hur fördelningen av både personella och produktionstekniska resurser ser ut runtom i landet.

Granskningsnämndens bedömning

SR och SVT har uppfyllt kravet.

3.2. Andra särskilda redovisningsvillkor

3.2.1. Redovisning av programverksamhet på internet

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet på att tydligt och utförligt redovisa den programverksamhet på internet som programföretagen vill ska tillgodoräknas vid uppfyllandet av uppdraget.

Villkor

Den programverksamhet på internet som programföretagen vill ska tillgodoräknas vid uppfyllandet av uppdraget ska redovisas tydligt och utförligt. (Medelsvillkor 19, 22 respektive 19)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR uppger att i princip allt innehåll som främst produceras för lyssning on demand också distribueras i marknät eller via linjära kanaler som uteslutande sänds via internet. I en komplettering till nämnden uppger SR att företaget inte önskar tillgodoräkna sig någon programverksamhet på internet vid uppfyllandet av uppdraget. Utbudet är idag i princip uteslutande integrerat mellan olika plattformstyper. En mycket liten del av det innehåll SR producerar idag distribueras enbart on demand. Givet att innehållet endast kan tillgodoräknas vid ett tillfälle för uppfyllandet av uppdraget konstaterar SR att det för 2020 inte finns skäl att tillgodoräkna sig något uteslutande digitalt innehåll.

SVT redovisar att programföretaget vill tillämpa möjligheten att tillgodoräkna sig programverksamhet online på två områden. Det ena området gäller verksamhet för ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättningar, där möjligheten att tillgodoräkna verksamhet i beställ-tv har funnits sedan tidigare. Det andra området gäller SVT:s sändningar på minoritetsspråk, där företaget för 2020 tillgodoräknar sig de unika sändningar som sker på SVT Play.

UR redovisar bland annat att företaget publicerat totalt 67 timmar webbexklusiva program under 2020. UR vill tillgodoräkna sig dessa program som en del av uppfyllandet av tillståndsvillkor 7–13 §§ i sändningstillståndet.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR har uppfyllt kravet.

3.2.2. Distribution på externa plattformar

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet på att programföretagen ska ha öppna och tydliga riktlinjer om hur företagen förhåller sig till distribution på plattformar som inte är programföretagens egna samt kravet på att redovisa hur företagen arbetar för att tillämpa riktlinjerna.

Villkor

Programföretagen ska ha öppna och tydliga riktlinjer om hur företagen förhåller sig till distribution på plattformar som inte är programföretagens egna. (Medelsvillkor 8, 9 respektive 9)

Programföretagen ska redovisa hur företagen arbetar för att tillämpa riktlinjerna om distribution på plattformar som inte är företagens egna. Riktlinjerna ska bifogas till redovisningarna. (Medelsvillkor 19, 22 respektive 19)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR redovisar att externa aktörer som vill erbjuda SR:s innehåll till sina användare måste göra det på ett sätt som är förenligt med SR:s uppdrag. SR säkerställer detta utifrån tre grundläggande principer.

- **Oberoende och trovärdighet.** Aktörer som använder SR:s innehåll får inte skada SR:s trovärdighet eller oberoende.
- **Redaktionell kontroll.** SR:s material får inte förvanskas eller modifieras på ett sätt som skadar SR:s trovärdighet eller oberoende.
- **Tydlighet kring SR som avsändare.** Det måste tydligt framgå vilket innehåll på en plattform som kommer från SR.

Kraven på externa aktörer som vill erbjuda SR:s innehåll via länkning är formulerade i tio villkor. SR har sammanfattat de tio villkoren i redovisningen och hänvisat till att listan med villkor finns i sin helhet på företagets webbplats. SR uppger att villkoren har uppdaterats under 2020 och att företaget löpande kontrollerar att externa aktörer som erbjuder företagets innehåll följer de uppsatta villkoren.

SVT redovisar att företaget under 2020 tagit fram riktlinjer för hur företaget ska förhålla sig till distribution på plattformar som inte är SVT:s egna. I riktlinjerna sammanfattas delar av SVT:s distributionspolicy, som likabehandling, vidareändring och hur

företaget förhåller sig till sociala nätverk. I riktlinjedokumentet beskrivs SVT:s utgångspunkter för att göra en bedömning av plattformar. Följande utgångspunkter ska enligt SVT alltid vägas in.

- Till vilken grad den aktuella plattformen bidrar till att förenkla publikens tillgång till och användning av SVT:s innehåll och tjänster.
- SVT:s oberoende i förhållande till kommersiella aktörer.

SVT gör en analys av en plattform utifrån varje område beskrivet ovan och väger samman dessa till en helhetsbedömning. Den övergripande plattformsbetygningen ligger sedan till grund för om och på vilket sätt olika verksamheter inom SVT redaktionellt agerar på en plattform. Bedömningarna görs återkommande eftersom plattformarna är i ständig utveckling och förutsättningarna kan förändras. Även publiken kan göra snabba förflyttningar som kräver att SVT ser över sina bedömningar för att underlätta tillgången till innehållet. Riktlinjerna är publicerade på SVT:s webbplats och finns som bilaga i 2020 års redovisning.

UR redovisar att grundprincipen för företaget är att utbudet alltid i första hand ska finnas tillgängligt på de egna plattformarna och UR:s närvaro på sociala medier och globala distributionsplattformar sker därför med konsekvent restriktivitet. Detta framgår tydligt av UR:s policy för sociala medier. Policyn bifogas redovisningen som en bilaga och omfattar kriterier och principer för UR:s publicering av och kommunikation om programinnehåll i sociala medier och på globala distributionsplattformar. Syftet med policyn är enligt UR att säkerställa företagets oberoende och integritet och att behålla allmänhetens förtroende för verksamheten.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR har uppfyllt kraven.

3.2.3. Intäkter vid sidan av avgiftsmedel

- SR och UR har uppfyllt kravet på att särskilt redogöra för intäkter vid sidan av avgiftsmedel.
- SVT har endast delvis uppfyllt kravet på att särskilt redogöra för intäkter vid sidan av avgiftsmedel.

Villkor

SR, SVT och UR ska särskilt redogöra för företagets intäkter vid sidan av avgiftsmedel. (Medelsvillkor 19, 22 respektive 19)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR:s intäkter vid sidan av avgiftsmedel uppgick under 2020 till 45,3 miljoner kronor, inklusive sidoverksamheter. Under 2020 påverkades konsertverksamheten starkt av restriktioner till följd av covid-19-pandemin. Ett antal publikevenemang kunde inte

genomföras vilket enligt redovisningen innebar en 80-procentig minskning av biljett-intäkter. En annan konsekvens av pandemin är att SR under året erhållit cirka åtta miljoner kronor i sjuklöneersättning från staten. Nämnden noterar att posten ”Övrigt” är fortsatt stor. I en komplettering till nämnden uppger SR att posten består av ett flertal mindre poster, till exempel försäljning av inventarier, försäkringsersättning för en vattenskada och valutakursvinster.

SVT:s övriga intäkter, exklusive sidoverksamheter, uppgick till 205 miljoner kronor under 2020. SVT uppger att det är en minskning med närmare 100 miljoner kronor från 2019, vilket enligt företaget bland annat beror på minskade sponsringsintäkter då många sportevenemang ställdes in på grund av covid-19-pandemin. En annan väsentlig förklaring är enligt SVT att 2019 innehöll försäljning av tekniska tjänster vid alpina världsmästerskapet i Åre. Ovannämnda intäkter på 205 miljoner kronor delas redovisningsmässigt in i åtta kategorier utifrån intäktskategori. SVT redovisar för varje intäktskategori totala intäkter samt typiska exempel inom kategorin.

UR:s intäkter vid sidan av avgiftsmedel uppgick till 4,4 miljoner kronor under 2020. UR redovisar att posten ”övriga intäkter” består av till exempel produktionsbidrag från samarbeten med nordiska och europeiska public service-företag.

Granskningsnämndens bedömning

SR och UR har uppfyllt kravet. Mot bakgrund av att SVT endast delvis uppfyllt kravet på att redovisa det totala sponsringsbidraget som mottagits (se nedan avsnitt 3.2.6), så har SVT endast delvis uppfyllt kravet på att särskilt redogöra för intäkter vid sidan av avgiftsmedel.

3.2.4. Kommersiella samarbeten

- SVT har uppfyllt kravet på att särskilt redogöra för sina kommersiella samarbeten och vilka intäkter de har genererat.
- SR och UR uppger att de inte har deltagit i några kommersiella samarbeten.

Villkor

SR, SVT och UR ska särskilt redogöra för vilka kommersiella samarbeten som företagen har deltagit i och vilka intäkter de har genererat, med förtydligande exempel. (Medelsvillkor 19, 22 respektive 19)

Tidigare bedömning

Vad gäller SVT ansåg granskningsnämnden i bedömningen av 2019 års redovisning att företaget tydligare bör ange vilka slags intäkter som genererats från samarbeten med kommersiella aktörer samt om företaget erhållit annan slags kompensation som inte bara genererat intäkter utan även reducerat kostnader. Detta för att ytterligare stärka insynen i verksamheten och därmed öka möjligheten att bedöma SVT:s oberoende från kommersiella aktörer.

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR, SVT och UR har följande gemensamma definition av kommersiella samarbeten: ”samarbete med kommersiell aktör som genererar intäkter till företaget”. Enligt SVT syftar samarbete på en aktiv handling för att tillsammans med kommersiella aktörer producera program eller skapa annan typ av mervärde. Utifrån ovanstående företags-gemensamma definition ingår tre typer av samarbeten: samproduktioner, samarbetet kring *Melodifestivalen* samt samarbetet kring *Nobel*. Dessa samarbeten genererade intäkter om totalt 96 miljoner kronor 2020, varav 50 miljoner kronor härrör från samarbetena kring *Nobel* och *Melodifestivalen*.

När det gäller samproduktioner är det inte enbart kommersiella aktörer som ingår i samarbetena utan ofta även andra public service-företag, men det kan enligt SVT vara svårt att särskilja i redovisningen. Flera samproducenter enas om en finansieringsplan där parterna finansierar produktionen och erhåller rättigheter i förhållande till insats och överenskommelse. En del av intäkterna kommer från andra källor än rent kommersiella bolag. Enligt SVT går det dock inte att härleda exakt vilka av intäkterna som finansieras på kommersiell grund, vilka som är finansierade med avgiftsmedel och vilka som till del eller till fullo finansieras av det offentliga. Förklaringen är att många samproducerande fonder samlar intäkter från flera olika håll. Finansieringen kommer från andra utländska tv-bolag, film- och tv-fonder, externa produktionsbolag och Svenska Filminstitutet. SVT redovisar de samproduktioner där SVT haft kommersiella samarbeten under 2020.

När det gäller *Melodifestivalen* står SVT för kostnader som är direkt kopplade till själva tv-produktionen. Tjänsten turnésamordning upphandlas eftersom SVT saknar rätt kompetens. Blixten & Co är den upphandlade parten och för detta betalar SVT en ersättning. Vidare uppbär SVT intäkter vid licensieringen av varumärket och tillhörande rättigheter som hör samman med produktionen samt för biljettintäkterna. Under 2020 var Live Nation SVT:s partner för detta. Det gäller bland annat möjligheten för externa bolag att nyttja varumärket *Melodifestivalen* på exempelvis arenorna eller vid annonsering. SVT redovisar vidare samtliga huvudsponsorer och en ”supporter” av finalen av *Melodifestivalen* samt Live Nations officiella leverantörer. En ”supporter” är en ny kategori som endast får synlighet via Melfest Livekanalerna. I en komplettering till nämnden uppger SVT att en ”supporter” är den minsta kategorin av sponsorskap Live Nation har till melodifestivalturnén. Sponsorn får ingen associationsrätt till *Melodifestivalen* i form av loggor eller annat. Det handlar om att de visar produkter i Live Nations sociala medier och att de kan få köpa ett litet antal biljetter. Melfest är en hashtag och därmed inte varumärkesregistrerad. Live Nation har sociala medier-kanaler som heter Melfest live.

Vad gäller samarbetet kring *Nobel* har SVT ett produktionsuppdrag för vilket en betalning erhålles. Nobel Prize Outreach äger samtliga rättigheter till det SVT producerar åt Nobel Prize Outreach. Samtidigt förvärvar SVT visningsrätt och viss arkivrätt till de program SVT producerar.

SVT uppger att företaget – genom att förtydliga vilka kostnader som bärs av SVT vid kommersiella samarbeten – också försökt visa att SVT inte erhållit annan slags kompensation som reducerat kostnaderna.

SR och UR uppger att de inte deltagit i några kommersiella samarbeten under 2020. Av UR:s redovisning framgår att ett kommersiellt samarbete, enligt företaget, inte avser en ren försäljning (till exempel visningsrätter) eller andra typer av mer passiva intäkter.

Granskningsnämndens bedömning

SVT har uppfyllt kravet.

SR och UR uppger att de inte har deltagit i några kommersiella samarbeten.

3.2.5. Oberoende vid kommersiella samarbeten och vid indirekt sponsring

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet på att särskilt redogöra för hur företagen säkerställt sitt oberoende vid kommersiella samarbeten och vid indirekt sponsring.

Villkor

SR, SVT och UR ska särskilt redogöra för hur företagen har säkerställt sitt oberoende vid kommersiella samarbeten och vid indirekt sponsring. (Medelsvillkor 19, 22 respektive 19)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR uppger att varken direkt eller indirekt sponsring förekommer i företagets program. I produktionsutläggningsavtal med externa produktionsbolag säkerställer företaget att det inte förekommer någon direkt eller indirekt sponsring. SR uppger att företaget inte har haft några kommersiella samarbeten under 2020.

SVT uppger att företaget sedan flera år tillbaka genomför kontinuerlig utbildning och rådgivning kring regelverket, vad som krävs för att säkra SVT:s oberoende i samband med indirekt sponsring och vilken finansiering som inte är tillåten. SVT redovisar att företaget, likt tidigare år, genomfört utbildningar för externa produktionsbolag där bolagen fått ökad kunskap om de regler och principer som är grundläggande för SVT:s programverksamhet.

Alla program som produceras eller köps in av SVT blir enligt företaget föremål för en publicistisk bedömning utifrån SVT:s publiceringsregler. SVT uppger att avtal om samproduktion, produktionsutläggning och förköp/inköp av visningsrätt som företaget upprättar inkluderar reglering om att produktionsbolaget inte har rätt att i programmet medge reklam eller otillbörligt gynna särskilda intressen. Produktionsbolaget får inte heller utnyttja sin medverkan i/till programmet i sammanhang som sätter SVT:s opartiskhet eller oberoende i fråga. Produktionsbolaget åläggs vidare att i de avtal det ingår med medverkande ta med motsvarande reglering. I överenskommelserna med

Nobel Prize Outreach säkerställs SVT:s oberoende genom att SVT självständigt avgör vilka program som ska sändas och hur de programläggs.

Vad gäller *Melodifestivalen* redovisar SVT att externa bolag kan nyttja varumärket Melodifestivalen på exempelvis arenorna eller vid annonsering. Den exponeringen visas enligt SVT aldrig i bild och SVT anför att det säkerställs att exponeringen aldrig innebär att sponsorerna har någon som helst påverkan på programmet. Varken Blixten & Co, som upphandlas för turnésamordning, eller Live Nation, som sköter licensiering av varumärket Melodifestivalen samt biljettförsäljning, har någon redaktionell roll i produktionen enligt SVT. Av redovisningen framgår det vidare att överenskommelserna med Live Nation respektive Blixten & Co innehåller regleringar som säkerställer SVT:s oberoende. SVT ger de tävlande bidragen rätt att bygga ut sitt scenframträdande på egen bekostnad, men SVT har slutlig bestämmanderätt över utformningen.

UR uppger att företaget i alla kontakter med externa produktionsbolag säkerställer att det finns kunskap om de villkor som gäller för UR:s verksamhet. Enligt UR finns det tydliga rutiner för beställning och inköp av externa produktioner liksom kriterier för hur inkommande programförslag värderas. De krav som UR ställer på en samarbetspartner för extern produktion finns formulerade i de avtal som UR upprättar med produktionsbolagen. Dessutom finns riktlinjer för rättighetshantering vid produktionsutläggningar och samproduktioner samt programinköp.

UR uppger vidare att företaget inte sänder direkt sponsrade program, men att det däremot kan förekomma indirekt sponsring i inköpta program. När UR köper visningsrätter av exempelvis dokumentärer säkerställs villkoren i uppdraget och det redaktionella oberoendet genom publicistisk kontroll. UR redovisar att företaget försäkras sig om att programinnehållet förhåller sig till sändningstillståndet, att det inte finns någon aktör som på något sätt gynnas i programmet och att alla medarbetare som arbetar med beställning och inköp är utbildade i dessa frågor. UR uppger att företaget inte har deltagit i några kommersiella samarbeten under 2020.

I en komplettering till nämnden uppger UR att två fällningar i granskningsnämnden 2020¹ ledde till justeringar av rutinerna vid inköp av visningsrätter samt interna utbildningsinsatser för att höja den publicistiska kompetensen och undvika att liknande situationer uppstår i framtiden. De nya rutinerna kom att gälla omedelbart för såväl nya inköp som för program som ännu inte hade sänts, program som låg publicerade på UR Play samt program som planerades att sändas.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR har uppfyllt kravet.

¹ Fällningar i opartiskhet. Se dnr 20/00114 och 20/00123.

3.2.6. SVT:s sponsringsbidrag vid evenemang

- SVT har uppfyllt kraven på att särskilt redogöra för sponsrade program och antalet sponsrade sändningar.
- SVT har endast delvis uppfyllt kravet på att redovisa det totala sponsringsbidraget som mottagits, då programföretaget inte fullt ut redovisat vilket sponsringsbidrag som mottagits vad avser den internationella sändningen av finalen av *Melodifestivalen*.
- SVT har uppfyllt kravet på att sponsring får förekomma i samband med högst 20 evenemang per år.

Villkor

SVT ska särskilt redogöra för vilka evenemang som sponsrats, hur många sändningar som sponsrats och med vilket belopp sponsringsbidrag totalt har mottagits. (Medelsvillkor 22)

SVT får inte sända sponsrade program där sponsorbidraget har tillfallit SVT direkt. Utan hinder av detta får sponsring förekomma i SVT:s sändningar i samband med sportevenemang och av program som innebär utsändning av en allmän sammankomst eller offentlig tillställning där SVT är arrangör, under förutsättning att det är ett arrangemang inom ramen för åtagande gentemot Europeiska Radiounionen eller ett arrangemang av liknande betydelse samt att programmet direktsänds till flera länder.

Detta gäller inte för program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år. Inom ramen för ovanstående får sponsring förekomma i samband med högst 20 evenemang per år. (18 § i sändningstillståndet)

Uppfyllelse

Redovisningen

SVT uppger att företaget år 2020 haft sponsring för 16 sportevenemang samt den internationella sändningen av finalen av *Melodifestivalen*. De totala intäkterna kom från dessa 17 evenemang. Under 2020 var antalet sponsrade sändningar 379. SVT redovisar antalet sponsrade sändningar inklusive repriser i en tabell. I en komplettering till nämnden uppger SVT följande.

Intäkterna från sponsringen för de 16 sportevenemangen uppgick till 25,8 miljoner kronor. Vad avser intäkterna för *Melodifestivalen* redogörs detta för närmare i samband med redovisningen av SVT:s kommersiella samarbeten (se avsnitt 3.2.4. ovan). Där framgår bland annat att samarbetena kring *Melodifestivalen* och *Nobel* genererade intäkter på sammanlagt 50 miljoner kronor. Detta belopp inkluderar licensiering av varumärket *Melodifestivalen* och tillhörande rättigheter som bland annat gäller externa bolags möjlighet att nyttja varumärket på exempelvis arenorna eller vid annonsering. Intäkten för sponsringen för *Melodifestivalen* ingår i det angivna beloppet.

Något specifikt belopp gällande sponsringsbidraget för *Melodifestivalen* har inte redovisats av SVT.

Intäktsminskningen 2020 kan enligt SVT till största del förklaras av att färre stora sportevenemang genomfördes under året på grund av covid-19-pandemin.

Granskningsnämndens bedömning

SVT har uppfyllt kraven på att särskilt redogöra för sponsrade program och antalet sponsrade sändningar. SVT har även uppfyllt kravet på att sponsring får förekomma i samband med högst 20 evenemang per år.

SVT har endast delvis uppfyllt kravet på att redovisa det totala sponsringsbidraget som mottagits, då programföretaget inte fullt ut redovisat vilket sponsringsbidrag som mottagits vad avser den internationella sändningen av finalen av *Melodifestivalen*. Detta får ses som en brist i redovisningen.

3.2.7. UR:s utbildningsuppdrag och kontakter med utbildningsväsendet

- UR har uppfyllt kravet på att vidga och utveckla sitt utbildningsutbud.
- UR har uppfyllt kravet på att särskilt redogöra för sina kontakter med utbildningsväsendet och vilka satsningar som gjorts med anledning av det utökade utbildningsuppdraget.

Villkor

UR ska utveckla och vidga sitt utbildningsutbud. UR ska även fortsättningsvis koncentrera sin programverksamhet till utbildningsområdet och därutöver tillhandahålla ett utbud av folkbildningsprogram. Programverksamheten på utbildningsområdet ska inkludera barn- och ungdomsutbildning, högskole- och annan vuxenutbildning samt studieförbund och folkhögskolor. (8 § i sändningstillståndet)

UR ska särskilt redogöra för företagets kontakter med olika delar av utbildningsväsendet och vilka satsningar som gjorts med anledning av det utökade utbildningsuppdraget. (Medelsvillkor 19)

Uppfyllelse

Redovisningen

UR ger exempel på ett antal genomförda insatser för att utveckla utbildningsutbudet under 2020. Enligt UR har företaget sedan förra tillståndspanoden gjort en medveten satsning på utbildningsprogram och de program som UR anser ger mest effekt inom utbildningsområdet. 56 procent av programmen som UR producerar och tillgängliggör utgörs av utbildningsprogram. Många av utbildningsprogrammen är väsentligt kortare, framförallt program för barn och unga, av pedagogiska och kognitiva skäl, än allmänt folkbildande program vilket gör att en jämförelse i sändningsvolym (34 procent utbildningsprogram, 66 procent allmänt folkbildande) inte blir rättvisande. Enligt redovisningen lägger UR 66,7 procent av resurserna på utbildningsutbudet.

UR uppger att företaget under 2020 har haft kontakt med ett stort antal aktörer med koppling till utbildningsväsendet. I en bilaga redovisar UR dessa kontakter.

UR har uppfyllt kraven.

3.3. Spegling

3.3.1. Jämställdhet, mångfald och spegling

- SR får anses huvudsakligen ha uppfyllt kraven avseende mångfald och spegling. SR får, med viss tvekan, anses ha uppfyllt kravet på att programverksamheten som helhet ska bedrivas utifrån ett jämställdhetsperspektiv.
- SVT och UR får anses huvudsakligen ha uppfyllt kraven.

Villkor

SR:s, SVT:s och UR:s programverksamheter ska som helhet bedrivas utifrån ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv samt utmärkas av hög kvalitet och nyskapande form och innehåll. Programmen ska utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodoser skiftande förutsättningar och intressen hos befolkningen i hela landet. Programutbudet ska spegla förhållanden i hela landet och den variation som finns i befolkningen samt som helhet präglas av folkbildningsambitioner. Företagen ska beakta programverksamheternas betydelse för den fria åsiktsbildningen och utrymme ska ges åt en mångfald av åsikter och meningsyttringar. (5, 6 respektive 7 § i sändningstillstånden)

För SR och SVT gäller dessutom att nyhetsförmedling och samhällsbevakning ska utgå från olika perspektiv, så att händelser speglas utifrån olika geografiska, sociala och andra utgångspunkter. (7 respektive 8 § i sändningstillstånden)

Tidigare bedömningar

Under föregående tillståndsperiod påpekade granskningsnämnden i flera bedömningar att programföretagens redovisningar kunde utvecklas ytterligare i fråga om att definiera och konkretisera vad exempelvis begreppen jämställdhet, mångfald och spegling innebär i företagens verksamheter. Utan en sådana operationalisering var det enligt nämnden bland annat svårt att analysera resultat i förhållande till uppsatta mål.

Uppfyllelse – SR

Redovisningen

SR uppger att företaget använder ”perspektiv” som ett sammanfattande begrepp för att på ett strukturerat sätt arbeta för att programverksamheten bland annat ska bedrivas utifrån ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv samt spegla förhållanden i hela landet och den variation som finns i befolkningen. SR ger exempel på arbetssätt och åtgärder för att få fler perspektiv i utbudet och beskriver hur arbetet för att öka bredden av perspektiv följs upp på olika sätt.

En ny målsättning i detta arbete är att andelen veckolyssnare som instämmer med påståendet ”Jag hör innehåll om min och andras vardag [i SR:s utbud]” ska öka under tillståndsperioden. Enligt en attitydundersökning som SR hänvisar till instämde

56 procent av veckolyssnarna med påståendet 2020.

En annan ny målsättning är att andelen av Sveriges 290 kommuner som SR gjort inslag ifrån under ett tertial ska vara 100 procent. Enligt redovisningen uppnåddes detta mål under andra och tredje tertialet 2020. SR redovisar att många program även regelbundet följer upp fördelningen av medverkande från storstad respektive landsbygd.

Vidare redovisar SR följande resultat ur en attitydundersökning som indikatorer för företagets arbete med jämställdhet, mångfald och spegling (2019 års siffror inom parentes).

- 45 (47) procent anser att SR ger kunskap om människors liv och villkor i Sverige.
- 40 (42) procent anser att SR:s programinnehåll speglar mångfalden i det svenska samhället.
- 33 (36) procent anser att fördelningen mellan män och kvinnor i SR:s programinnehåll är jämn.
- 72 (74) procent anser att SR sänder nyheter ”från min del av landet”.

SR uppger att en utgångspunkt för Berwaldhallens beställningsverksamhet är ett jämställt musikutbud. För att uppnå ett jämställt musikliv eftersträvas enligt företaget även en jämn fördelning mellan manliga och kvinnliga upphovsmän och utövare i Berwaldhallens verksamhet.

SR anför att det, för att lyckas spegla hela Sverige och säkerställa att olika perspektiv hörs i utbudet, är nödvändigt att det finns en stor bredd i personalens kompetens samt erfarenheter av olika socioekonomiska och kulturella verkligheter. SR beskriver en modell för kompetensbaserad rekrytering som enligt företaget ska säkerställa att alla kandidater i en ansökningsprocess bedöms enligt samma mall och kriterier, och enbart utifrån kompetens.

Granskningsnämndens bedömning

För samtliga indikatorer vars resultat går att jämföra med 2019 kan en negativ utveckling konstateras. Sammantaget anser granskningsnämnden dock att det framgår av redovisningen att SR verkar för att bedriva programverksamheten utifrån ett mångfaldsperspektiv och för att uppfylla kraven avseende spegling. SR får därmed anses huvudsakligen ha uppfyllt denna del av kravet. Nämnden ser positivt på att SR har presenterat två nya målsättningar och indikatorer.

Av redovisningen framgår det dock inte lika tydligt detta år på vilket sätt programverksamheten som helhet bedrivs utifrån ett jämställdhetsperspektiv. SR får med tvekan anses ha uppfyllt kravet i denna del, men bör i kommande redovisningar tydligare redogöra för hur programverksamheten som helhet bedrivs utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Uppfyllelse – SVT

Redovisningen

SVT beskriver hur företaget samlat olika aspekter av jämställdhet och mångfald, samt arbetet med dessa, under paraplybegreppet ”Sverigespegling”.

SVT har vidare definierat följande aspekter av programverksamheten som relevanta för att genomföra uppdraget om jämställdhet och mångfald samt spegling av samhället som helhet.

- Nyheter, innehåll och medverkande ska komma från alla delar av landet.
- Jämställd fördelning mellan kvinnor och män ska främjas i all programverksamhet.
- Programverksamheten ska förmå spegla mångfalden av människor i landet.
- Olika åsikter och perspektiv ska beredas utrymme.
- Publikerna ska anse att SVT speglar åsikter och perspektiv som de känner igen sig i.

Genom undersökningar med frågor som SVT anser fångar aspekter på jämställdhet, mångfald och spegling följer företaget upp publikens upplevelser av hur väl programverksamheten speglar mångfalden i Sverige. Se nedan för andelen av de tillfrågade som instämde med respektive påstående 2020 (2019 års siffror inom parentes).

- 70 (63) procent anser att SVT har nyheter, innehåll och medverkande från alla delar av landet.
- 66 (62) procent anser att SVT har en jämställd fördelning mellan kvinnor och män.
- 59 (61) procent anser att SVT speglar mångfalden av människor i det svenska samhället.
- 59 (56) procent anser att SVT ger utrymme för många olika åsikter och perspektiv.
- 56 (51) procent anser att ”SVT speglar åsikter och perspektiv som du känner igen dig i”.

SVT beskriver företagets strategi för speglingsarbetet och listar ett antal konkreta exempel på hur företaget arbetar med frågan inom programverksamheten och organisationen. SVT skriver bland annat att företaget har en ambition om en hög andel lokalt material i det nationella nyhetsutbudet med målsättningen att ha med minst två lokala inslag i *Rapport* varje dag. Redovisningen visar att andelen lokalt material översteg den nivån 2020. Enligt SVT handlar denna ambition även om att ha en väl utbyggd nyhetsberedskap. I slutet av 2020 satte SVT upp som mål att kommande år rapportera om varje kommun minst tre gånger om året.

Av redovisningen framgår det att SVT Drama för statistik över könsfördelningen i produktionen – statistik som används som underlag för att sträva efter jämn könsfördelning över tid. Målsättningen om jämställdhet i produktionen innebär enligt SVT inte ett krav på exakt fördelning varje år. Företaget redovisar följande siffror för 2020.

- 48 procent av huvudrollsinnehavarna var kvinnor.

- 41 procent av avsnittsförfattarna var kvinnor.
- 36 procent av huvudförfattarna var kvinnor.

SVT skriver vidare att SVT Dokumentär ser över jämställdheten i svenska dokumentärer och för statistik som används som ”stöd och påminnelse om att jämställdheten är en viktig aspekt i programproduktionen.”. Företaget redovisar följande siffror för 2020.

- 59 procent av huvudpersonerna i dokumentärerna var kvinnor.
- 41 procent av dokumentärerna hade en majoritet kvinnliga medverkande.
- 41 procent av dokumentärerna hade en majoritet manliga medverkande.
- 18 procent av dokumentärerna hade en jämn könsfördelning.

SVT beskriver även SVT Sports arbete med jämställd sportbevakning och anför att målsättningen är att vara världsbäst på området.

SVT uppger att företaget har en målsättning om att könssammansättningen inom varje yrkesområde ska vara jämn, uttryckt som en fördelning på minst 60–40. Enligt redovisningen nåddes målnivån för tio av de största yrkesgrupperna inom företaget under 2020 (åtta 2019). Av samtliga tillsvidareanställda på SVT den 31 december 2020 var enligt redovisningen 49 procent kvinnor och 51 procent män. 56 procent av företagets chefer var kvinnor och 44 procent män.

Andelen av SVT:s personal med utländsk bakgrund (född utomlands eller med minst en förälder som är det) var knappt 23 procent 2020. Under föregående tillståndsperiod hade SVT som mål att denna andel skulle öka över tid. SVT har inte uttryckt någon målsättning för innevarande tillståndsperiod.

Granskningsnämndens bedömning

SVT får anses huvudsakligen ha uppfyllt kraven.

Granskningsnämnden ser positivt på att SVT redovisat tidsserier som spänner över flera år samt att företaget redovisat indikatorer för hur jämställdhetsarbetet bedrivits av bland annat SVT Drama och SVT Dokumentär.

I kommande redovisningar bör SVT presentera mål för de redovisade indikatorerna.

Uppfyllelse – UR

Redovisningen

UR uppger att ett långsiktigt mål är att 50 procent ska anse att företagets utbud speglar mångfalden av människor i Sverige. UR presenterar resultat ur en attitydundersökning genomförd 2020 som visar att 48 procent av allmänheten och 70 procent bland lärarna anser detta. Enligt samma undersökning anser 48 procent av allmänheten och 53 procent bland lärarna att UR:s utbud speglar olika åsikter och meningssytringar.

UR redogör vidare för följande mål.

- UR ska spela in material från alla Sveriges landskap.
- Det ska råda balans vad gäller könsfördelningen (+/- tio procent) bland medverkande.
- Andelen medverkande med funktionsnedsättning/-variation ska uppgå till tio procent (+/- fem procent).
- Andelen medverkande med utomeuropeisk bakgrund ska uppgå till 17 procent (+/- fem procent).

UR uppger att målen årligen mäts i en intern speglingsmätning där samtliga egenproduktioner (inklusive produktionsutlägg) ingår och att företaget utgår från dess resultat för att sätta nya relevanta mål. Företaget redovisar följande resultat för 2020.

- Balansen mellan kvinnor (57 procent) och män (43 procent) bland medverkande var på ungefär samma nivå som 2019.
- Andelen medverkande med funktionsnedsättning-/variation var sex procent.
- Andelen medverkande med utomeuropeisk bakgrund var 17 procent.

UR uppger vidare att företaget klarade av att leva upp till det geografiska målet om att spela in material i Sveriges alla 25 landskap under 2020.

Granskningsnämndens bedömning

UR får anses huvudsakligen ha uppfyllt kraven.

Granskningsnämnden ser positivt på att UR formulerat konkreta mål för de redovisade indikatorerna.

3.3.2. 55-procentsvillkoret

- SR har uppfyllt kravet på att minst 55 procent av rikssändningarna ska produceras utanför Stockholm.
- SVT har, utifrån företagets egen definition av vad som utgör en produktion utanför Stockholm, uppfyllt 55-procentskravet.

Villkor

Den andel av allmänproduktionen i SR:s och SVT:s rikssändningar som produceras utanför Stockholm ska uppgå till minst 55 procent. (Medelsvillkor 14 respektive 15)

Tidigare bedömning

I bedömningen av redovisningarna för 2019 fann granskningsnämnden att SR hade uppfyllt kravet på att 55 procent av rikssändningarna ska produceras utanför Stockholm och att SVT fick anses ha uppfyllt kravet utifrån företagets egen definition av vad som utgör en produktion utanför Stockholm. Vad gällde SVT kunde det enligt nämndens mening diskuteras vad som bör krävas för att en produktion ska anses höra till en viss produktionsort.

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR uppger att 55,1 procent av företagets allmänproduktion producerades utanför Stockholm 2020. I SR:s definition av allmänproduktion ingår inte nyheter och sport. Som kriterier för om en produktion anses höra till en ort utanför Stockholm nämner SR att produktionen

- beställs från och produceras av en redaktion utanför Stockholm,
- beställs från och produceras av ett produktionsbolag utanför Stockholm, eller
- beställs från en redaktion eller ett externt bolag i Stockholm, men i beställningen anges att det helt eller delvis ska produceras utanför Stockholm och programmet har reportage eller medverkande från andra delar av landet än Stockholm.

SVT uppger att 58 procent av företagets allmänproduktion producerades utanför Stockholm 2020. I SVT:s definition av allmänproduktion ingår förstagångssändningar i programkategorierna fiktion, underhållning, kultur och musik, fritidsfakta, vetenskapsfakta, samhällsfakta, nyhetsmagasin riktade till barn och ungdom, sportdokumentärer samt korta pausprogram. Likt förra tillståndspanoraden är utgångspunkten för SVT:s definition av 55-procentskravet placeringen av företagets programchefer.

Granskningsnämndens bedömning

SR har uppfyllt kravet.

Med utgångspunkt i SVT:s egen definition av vad som kännetecknar produktioner utanför Stockholm har företaget uppfyllt kravet. Det kan dock enligt granskningsnämnden diskuteras vad som bör krävas för att en produktion ska anses höra till en viss ort.

3.3.3. Ansvar för en livskraftig produktionsmarknad

- SR, SVT och UR får anses ha uppfyllt kravet att bidra till att stärka en livskraftig produktionsmarknad i hela landet.
- Programföretagen får anses ha uppfyllt kravet på att, i dialog med externa produktionsbolag, säkerställa att organisation för inköp och beställning av extern produktion präglas av tydlighet.

Villkor

SR, SVT och UR ska bidra till att stärka en livskraftig produktionsmarknad i hela landet. Programföretagen ska i dialog med externa produktionsbolag säkerställa att företagets organisation för inköp och beställning av extern produktion präglas av tydlighet. (Medelsvillkor 16, 19 respektive 16)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR skriver att produktionsbolag från hela Sverige regelbundet bjuds in till möten med information och föreläsningar samt att delar av företagets ledning träffar produktionsbolagsföreträdare två gånger per år för att diskutera gemensamma utmaningar och

möjligheter. SR anför att företaget även planerar in återkommande besök på medieutbildningar för att stimulera landets produktionsmarknad.

SR uppger vidare att information om det innehåll som företaget efterfrågar och köper in publiceras på SR:s webbplats för att värna om tydlighet och transparens för marknadsaktörer. SR beskriver en ytterligare SR-webbplats, utvecklad i dialog med produktionsbolagen, som bolagen kan använda för att leverera beställda program och ta del av innehåll från SR:s arkiv och programbank. Syftet med denna webbplats är enligt SR att göra det enkelt och effektivt för externa bolag att producera program.

SVT uppger att företaget genomför produktioner i hela Sverige. Det gäller både externa produktioner som produceras av produktionsbolag och SVT:s egna produktioner. Företaget redogör för ett antal exempel på samarbetspartners runt om i Sverige och exempel på produktioner som spelats in i olika delar av landet och/eller med frilansande medarbetare.

SVT redogör för hur företaget arbetar långsiktigt med programbeslut med ambitionen att vara en tydlig samarbetspartner som skapar goda produktionsförutsättningar. Enligt redovisningen för SVT löpande dialog med produktionsbolag och har informationstillfällen utifrån olika genrer. SVT beskriver vidare en särskild webbplats för affärsrelationer och en särskild förhandlingsavdelning med uppdrag att skapa tydlighet kring affärsvillkoren för samarbeten.

UR uppger att företaget arbetat systematiskt med att initiera nya samarbeten med externa producenter samt att företaget under 2020 inlett kontakter med flera produktionsbolag utanför storstäderna genom riktade pitchar. UR beskriver också hur ett arbete med att lokalisera samt ”lära upp” några bolag påbörjats. Enligt UR är målet att sprida uppdragen så mycket som möjligt i syfte att bidra till mångfald och en variation i produktionsformerna och medverka till en livskraftig produktionsmarknad.

UR anför vidare att företaget har tydliga rutiner för beställning och inköp av externa produktioner liksom kriterier för hur inkommande programförslag värderas. De krav som UR ställer på en samarbetspartner för extern produktion finns enligt redovisningen formulerade i de avtal som UR upprättar med produktionsbolagen.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR får anses ha uppfyllt kraven.

3.4. Nyhetsverksamhet

3.4.1. Stärka den journalistiska bevakningen av svagt bevakade områden

- Bedömningen av uppfyllelsen kan göras först i slutet av tillståndspanenoden.

Villkor

SR och SVT ska stärka den journalistiska bevakningen av svagt bevakade områden under tillståndspanenoden. (7 respektive 8 § i sändningstillstånden)

Uppfyllelse

Redovisningarna

Av SR:s redovisning framgår det att arbetet med att efterleva detta krav ingår i företagets strategiska mål att öka bredden av perspektiv. En indikator för att nå detta mål är enligt SR att inslag ska göras på plats i Sveriges samtliga kommuner inom loppet av ett tertial. Företaget uppger att detta uppnåddes andra och tredje tertialen 2020.

Vidare beskriver SR en satsning på tillfälliga så kallade ”popup-redaktioner” på orter runt om i Sverige under 2020. Enligt redovisningen inleds en popup-satsning med att SR-medarbetare gör en bristanalys av innehållet kring en viss ort eller ett visst bostadsområde. SR gör en bedömning av var företaget behöver visa journalistisk närvaro och uppmärksamma frågor som är viktiga för lokalbefolkningen. Utgångspunkten för valet av plats handlar enligt SR i många fall om orter med geografiskt långa avstånd till SR-redaktioner, eller andra mediehus, eller socioekonomiskt utsatta områden i större orter. Under 2020 fanns det popup-redaktioner på 46 platser runt om i Sverige och satsningen har enligt SR tillfört bredd och kraft i den lokala bevakningen. SR uppger att ett syfte med satsningen är att långsiktigt bygga upp nätverk och kontakter för att stärka även den framtida bevakningen av platsen. I redovisningen redogörs för olika sätt som popup-redaktionerna arbetar på.

I en komplettering till nämnden skriver SR att företaget på redaktioner, och inom en rad tidsbegränsade projekt, arbetar med analyser för att identifiera svagt bevakade områden.

Av SVT:s redovisning framgår det att ”att komma närmare alla i Sverige” är en av företagets strategiska riktlinjer. Enligt SVT har företaget genom utökad fast närvaro skapat bättre förutsättningar för ökad lokal bevakning och förbättrat förmågan att ge en heltäckande Sverigebild. SVT uppger att målet är att finnas på totalt 50 orter inom tre år, tio fler än 2020. Företaget redogör för följande kriterier som ligger bakom besluten om vilka orter som ska få fast bemanning.

- **Befolkning.** Stora och medelstora orter som inte bevakas tillräckligt i SVT:s lokala nyheter. SVT anför att vita fläckar finns såväl ute i landet som i storstädernas förortsområden och kranskommuner.
- **Nyhetsintensitet.** Orter som har stor betydelse i sitt område och/eller ur ett riksperspektiv, genom till exempel stora arbetsplatser, turism eller stora skeenden.

- **Sverigespegling.** Orter som genom sin utveckling och demografi speglar ämnen och samhällstrender som berör många och därmed ger en bredare bild av Sverige. Huvudredaktionen ligger långt bort och/eller är svagt bemannad.

I en komplettering till nämnden skriver SVT att företaget kommer att utvärdera nyetableringar och bedöma hur bevakningen av svagt bevakade områden ska stärkas och vilket mål som ska sättas upp för de sista åren i tillståndsperioden. SVT tillsatte en arbetsgrupp som tog fram förslag på hur företaget skulle stärka sin bevakning av svagt bevakade områden. Gruppen bestod huvudsakligen av personer från SVT:s organisation för lokala nyheter vilka enligt företaget har god kännedom om landets lokala mediebevakning. Arbetsgruppen utgick dels från forskning om vilken typ av orter som kan anses vara svagt bevakade, dels från SVT:s lokala organisation för att se vilka områden som har svag täckning av företaget i dag.

I kompletteringen till nämnden uppger SVT vidare att företaget från och med 2021 har som mål att varje år göra upp till tio tillfälliga redaktionella satsningar i geografiska områden och/eller kring avgränsade ämnen. Satsningarna ska syfta till att bättre bevaka så väl geografiskt som ämnesmässigt svagt bevakade områden.

SVT har som mål att rapportera om samtliga 290 kommuner minst tre gånger per år från och med 2021.

Granskningsnämndens bedömning

Granskningsnämnden anser att det framgår att SR och SVT verkat för att stärka den journalistiska bevakningen av svagt bevakade områden under 2020. Mot bakgrund av kravformuleringen, att den journalistiska bevakningen av svagt bevakade områden ska stärkas *under tillståndsperioden*, kan nämndens bedömning av den slutgiltiga uppfyllelsen göras först i slutet av tillståndsperioden.

I kommande redovisningar bör SR och SVT direkt i redovisningarna ange fler indikatorer som visar hur den journalistiska bevakningen stärkts under tillståndsperioden.

3.4.2. Ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar

- SR och SVT får anses huvudsakligen ha uppfyllt kravet att i sin nyhetsverksamhet ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar.

Villkor

SR och SVT ska i sin nyhetsverksamhet ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar, i syfte att värna en mångfald av perspektiv på en livskraftig mediemarknad. (Medelsvillkor 15 respektive 17)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR skriver att företagets strategi är att ha ljudet i fokus vilket innebär att resurser ska koncentreras till att i första hand skapa ljudinnehåll. Texter och bilder som SR publicerar på digitala plattformar ska enligt redovisningen betraktas som kompletterande verksamhet som görs för att ljudinnehållet ska vara så tillgängligt och attraktivt som möjligt. Nyhetsinslag paketeras med tre korta punkter om innehållet i inslaget, inte med utförliga artiklar som konkurrerar med exempelvis tidningar.

SR uppger vidare att företaget har samarbeten med tidningsutgivare runt om i landet gällande bland annat så kallad ”kreddning”, det vill säga att nyhetsaktörer tydligt hänvisar till varandra vid citeringar och länkar till den ursprungliga publiceringen.

SR beskriver olika sätt som företagets innehåll tillgängliggörs för andra medieaktörer att använda. SR ger även medarbetare på andra medieföretag möjlighet att delta i SR:s interna utbildningar om säkerhet. I en komplettering till nämnden skriver SR att företaget arrangerar en rad evenemang med olika infallsvinklar på publicistiska frågor. På evenemangen medverkar enligt SR i princip alltid ett flertal företrädare för kommersiella nyhetsmedier från olika delar av landet. I kompletteringen skriver SR vidare att företagets mångåriga arbete med inköp av externa produktioner har varit en central faktor i framväxten av svenska produktionsbolag.

SVT uppger att företagets ambition är att vara bäst i Sverige på rörlig bild och att detta därför står i fokus i nyhetsverksamheten. SVT skriver att företaget citerar andra medier restriktivt i textartiklar och att andelen artiklar med video ökat över tid. 2020 hade cirka 60 procent av SVT:s artiklar video enligt redovisningen. I en komplettering till nämnden skriver SVT att motsvarande andel var cirka 40 procent 2019.

Vidare beskriver SVT flera sätt som företaget anser sig ta hänsyn till kommersiella medier på. Exempelvis väger SVT in övrig närvaro av journalister när företaget planerar utbyggnader. Ett annat exempel är att SVT i samband med utökad närvaro i landet inte startar nya lokala webbsidor eller editioner. Detta för att, enligt SVT, både värna om kvaliteten i journalistiken och för att ta hänsyn till lokaltidningen på orten. SVT uppger vidare att företaget, på eget initiativ, håller regelbundna samtal med redaktionellt ansvariga för de stora lokaltidningskoncernerna.

Enligt SVT:s redovisning lanserade företaget flera nya typer av samarbeten med medieföretag under 2020. Samarbetena har bland annat inneburit att SVT delat med sig av tekniska lösningar och liveströmmar.

Granskningsnämndens bedömning

SR och SVT får anses huvudsakligen ha uppfyllt kravet.

I kommande redovisningar bör SR och SVT redovisa fler indikatorer på hur programföretagen arbetar för att i sin nyhetsverksamhet ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers

konkurrensförutsättningar. Granskningsnämnden kommer under tillståndsperioden att särskilt följa hur företagen redovisar efterlevnaden av detta krav.

3.5. Kulturuppdraget

- SR, SVT och UR har uppfyllt programföretagens respektive uppdrag gällande kulturuppdraget.

Villkor

SR och SVT ska erbjuda ett mångsidigt kulturutbud som ska fördjupas, utvecklas och vidgas under tillståndsperioden. SR och SVT ska bevaka, spegla och kritiskt granska händelser på kulturlivets olika områden i Sverige och i andra länder. Det utländska programutbudet ska spegla olika kulturkretsar och innehålla program från olika delar av världen. Program om och från de nordiska grannländerna ska sändas i syfte att stärka den nordiska kulturgemenskapen. SR och SVT ska, på egen hand och i samarbete med utomstående producenter och utövare i det svenska kulturlivet, svara för en omfattande produktion av kulturprogram i vid mening. Särskild vikt ska läggas vid drama-produktion. SR och SVT ska spegla de många olika kulturer och kulturyttringar som finns i Sverige. SR och SVT ska göra föreställningar, konserter och andra kulturhändelser tillgängliga för hela publiken genom samarbeten med kulturinstitutioner samt fria kulturproducenter på skilda kulturområden i hela Sverige. SVT ska bidra till utvecklingen av svensk filmproduktion. (8 respektive 9 § i sändningstillstånden)

SR ska bedriva konserthusverksamhet i Berwaldhallen genom SR:s symfoniorkester och Radiokören. (Medelsvillkor 11)

SVT ska redovisa omfattningen av och formerna för företagets engagemang för utvecklingen av svensk filmproduktion. SVT ska även återkommande redogöra för filmbranschen i vilken utsträckning företaget avser att satsa på svensk filmproduktion. (Medelsvillkor 22)

UR ska erbjuda ett mångsidigt utbud som speglar de olika kulturer som finns i Sverige och innehåller program från olika delar av världen. (11 § i sändningstillståndet)

Uppfyllelse – SR

Redovisningen

SR beskriver att covid-19-pandemin har präglat kulturbevakningen i *Kulturnytt* och *P1 Kultur*. Innehållet förändrades till att innehålla mer lyssnarmedverkan, guidning och andra typer av kulturellerade samtal och reportage. SR har sänt *Litteraturveckan i P1* och Sveriges Radio Drama har utvecklat utbudet av dramaserier för att möta förändrade lyssnarbeteenden och efterfrågan. SR uppger att flera lokala kanaler stöttade det lokala kulturlivet genom samarbeten och genom att anlita lokala kulturutövare.

I en komplettering till nämnden skriver SR bland annat att det är viktigt att förstå den kvantitativa omfattningen av SR:s innehåll inom kultur och musik. SR redogör för hur

mycket kultur företaget sänt under 2020 och jämför det med SVT:s och UR:s kulturutbud. SR redogör även för att när det gäller det talade kulturutbudet sände SR 10 198 timmar i marknätet under 2020 (varav över 80 procent var förstasändningar). Det är knappt 28 timmar talat kulturutbud per dygn spritt över samtliga kanaler riks och lokalt, på samtliga nationella minoritetsspråk samt arabiska, samt för alla ålderskategorier.

SR uppger att detta innehåll och programuppdrag ingår i de modeller för löpande utvecklingsarbete som beskrivs i redovisningen (avsnitt 4.1 Uppdrag och kvalitet och 4.9 Utveckling av innehåll, teknik och kompetens). Inom dessa modeller görs en stor del av arbetet med att löpande fördjupa, utveckla och vidga utbudet inom kultur och musik.

Vidare skriver SR i en komplettering till nämnden att stora delar av det som annars utgör den talade kulturbevakningen försvann på grund av covid-19-pandemin: viktiga premiärer för film och scenkonst, öppningar av utställningar etcetera ställdes in. Över hela världen har levande musik också behövt stänga ned till i bästa fall ett minimum.

SR beskriver att företagets fokus inom kulturområdet under 2020 därför legat på att:

- inom den journalistiska bevakningen bevaka, granska och skildra covid-19-pandemins effekter för kultur- och musikklivet lokalt, nationellt och globalt,
- inom den kulturskapande verksamheten ta en lång rad initiativ för att stötta lokalt och nationellt kultur- och musikkliv, och
- så långt det varit möjligt upprätthålla och förnya samarbeten med kulturinstitutioner, även om många av dessa har hållit stängt större delen av året.

SR anser att dessa åtgärder med fog kan sägas vara metoder för att på kort tid fördjupa, utveckla och vidga kulturutbudet utifrån de mycket speciella förutsättningar som rått under större delen av 2020. Vidare lyfter SR följande utvecklingsprojekt som genomförts i syfte att fördjupa, utveckla och vidga kulturutbudet.

- *P3 Klubben* om populärkultur och kultur i vid mening lanserades under 2020.
- Fortsatt utveckling har skett av dramaformat anpassade för lyssning on demand, en decentralisering av produktionen samt utvidgning av utbudet av klassiker.
- Förändringen av P3 2020 har lett till en satsning på journalistik om musik och specialprogram för olika genrer av populärmusik. Som ett led i detta genomfördes också ett utvecklingsarbete som ledde fram till att kanalen P3 Din Gata blev en renodlad hiphop-kanal under inledningen av 2021.
- Ett omfattande arbete har gjorts under 2020 med att utreda och utveckla musikens roll i P3 och P4. Utifrån detta arbete sätts under 2021 en ny strategi för musikutbudet, med syfte att fördjupa och ytterligare utveckla bredden i den musik som spelas.
- Antalet timmar talat kulturbud i marknät för tonårspubliken har ökat från 509 timmar 2019 till 660 timmar 2020, främst som en följd av förändringen av P3.
- Kultur och musik är en central del i Sveriges Radio Finska, och det utbudet ingick naturligtvis i den förnyelse av kanalen som lanserades i april 2020.

SR beskriver programmet *Kulturnytt*s uppdrag i två delar – dels nyhetsjournalistik inom kulturlivet, dels recensionsverksamhet och kritik som bevakar och diskuterar aktuell utgivning och premiärer inom alla konstområden. *Kulturnytt* och *P1 Kultur* har gemensamma redaktionella planeringsfunktioner placerade på sändningsorterna Stockholm, Göteborg och Malmö och har också fasta medarbetare i Umeå och Luleå. Programmen erbjuder reportage från runt om i världen. SR redogör även för ett antal andra redaktioner och program som bevakar kultur i vid bemärkelse.

SR anför att företaget sänder musik från hela världen. SR beskriver vidare hur samarbeten inom nordisk public service, samt bevakning av kultur i Norden, kan se ut.

I en komplettering till nämnden skriver SR att företaget har 20 korrespondenter och tre kommentatorer med inriktning på EU, USA samt Kina som på daglig basis levererar nyheter och speglar kultur från hela världen. Vidare uppger SR att i den löpande nyhetsbevakningen har SR sannolikt den bredaste bevakningen av kulturliv utanför de svenskspråkiga respektive anglosaxiska sfärerna som annars tenderar att dominera kultur- och nöjesbevakning i medier. SR ger exempel på ett antal program som rapporterat om yttrandefrihetsfrågor, kulturpolitiska debatter, konflikter och författarskap från olika delar av världen. Vidare beskriver SR att kärnan i kanalen P2 är att spela och spegla musik från hela världen, olika tidsepoker och olika kulturella strömningar. SR ger även exempel på program som företaget anser gör detta i extra hög grad.

I kompletteringen beskriver SR även att företaget står för över 90 procent av allt utbud på nationella minoritetsspråk inom public service. Inom detta utbud ligger enligt SR en tyngdpunkt på bevakning, spegling och granskning av kulturyttringar i bred bemärkelse.

SR redovisar att företaget har haft tre inriktningar för dramaproduktionen under året: serieformatens utveckling, decentralisering av dramaproduktion för olika målgrupper, samt klassiker. SR uppger även att det inom utvecklingsarbetet för radiodrama finns en ambition om att dramautbudet ska ha en aktualitet och spegla svensk nutid.

SR anför att musik är en stor del av företagens kulturuppdrag och att den ska präglas av kulturell och språklig bredd och spänna över många genrer inom konst- och populärmusik. Enligt redovisningen har varje kanal en musikpolicy med uppsatta mål kring framför allt svensk musik, svenska upphovsmän och sång på svenska. Det framgår av redovisningen att SR sänt 66 586 timmar musik i olika kategorier och att SR bedriver konserthusverksamhet i Berwaldhallen.

SR ger exempel på hur företaget tillgängliggör kulturutbud och kulturupplevelser i de olika kanalerna.

SR uppger att antalet samarbeten med kulturinstitutioner har minskat under covid-19-pandemin men att andra typer av initiativ till samarbeten togs. Till exempel stöttade flera lokala kanaler kulturlivet lokalt och regionalt genom en rad olika samarbeten. SR redovisar även sina samarbeten med kulturinstitutioner i antal utsändningar och timmar.

SR definierar kulturinstitutioner som kulturproducerande institutioner och aktiviteter som får offentligt stöd från stat, landsting eller kommun, bibliotek, museer och kultur-föreningar samt sändningar från eller inspelningar vid festivaler.

Granskningsnämndens bedömning

SR har uppfyllt kraven.

Uppfyllelse – SVT

Redovisningen

Av redovisningen framgår att SVT sände totalt 1 616 timmar kultur och musik under 2020, det innebär att kulturutbudet ökade med tio procent jämfört med 2019. SVT ger exempel på hur företaget har fördjupat, utvecklat och vidgat kulturutbudet till exempel genom företagets arbete med programserier och dokumentärer.

SVT uppger att kulturnyhetsverksamheten haft fullt fokus på covid-19-restriktionernas följder för kulturlivet. Enligt redovisningen levererar *Kulturnyhetsbeterna* dygnet runt i olika program. SVT ger även exempel på ytterligare program med bevakande uppdrag och dokumentärer som enligt företaget speglar olika kulturer och kulturyttringar.

SVT beskriver ett samarbete mellan de nordiska public service-företagen, inom vilket program delas och samproduceras sedan många år, samt ger exempel på sådana program. SVT beskriver särskilt en stärkt satsning på nordiskt drama och ger även exempel på serier från bland annat Tyskland, Belgien och Irland som företaget sänt.

SVT uppger att företagets dramaserier ska underhålla och tilltala många tittare, men också spegla samtid och historia, berätta historier ur många olika perspektiv och ge avtryck i samhällsdebatten. Enligt SVT är målet att alla ska hitta någon eller några serier som de tycker om i företagets repertoar av cirka sju dramaserier per år. Det framgår av redovisningen att SVT Drama under 2020 tog emot 76 unika pitchar från bolag och manusförfattare, att 165 projekt registrerats och att det vid årets slut fanns cirka 60 dramaserieprojekt i aktiv utveckling. SVT anger att covid-19-pandemin innebar att flera beslutade dramaproduktioner senarelades.

Vidare redovisar SVT samarbeten och samproduktioner samt exempel på serier med olika perspektiv som visats under 2020.

Av redovisningen framgår det att samarbeten sker med bland annat statliga kulturinstitutioner, privatteatrar och kulturföreningar. SVT har filmat och sänt bland annat teater, opera och dansföreställningar från olika delar av landet och ger exempel på det i redovisningen. Vidare framgår av redovisningen satsningar på musik.

Av redovisningen framgår det att SVT kommer investera minst 300 miljoner kronor i långfilmer, barnfilmer, dokumentärfilmer, kulturdokumentärer och kortfilm samt utveckling av nya talanger under perioden 2020–2022.

Under 2020 ingick SVT ett avtal om samproduktion och förköp av visningsrätt för svensk lång spelfilm för 53,5 miljoner kronor. Av de totalt 18 filmerna är sex utländska produktioner med svensk samproducent.

SVT uppger att företaget satsar cirka 50 miljoner varje år på svensk långfilm. Under 2020 genomfördes bland annat en stor satsning på svenska originalmanus. SVT uppger vidare att krisen för svensk filmproduktion under covid-19-pandemin resulterat i att SVT gått in med större belopp i vissa filmer för att säkerställa slutförandet av filmerna.

SVT ger även exempel på sändningar av spelfilmer som företaget samproducerat eller förköpt visningsrätt till och beskriver sitt samarbete med Svenska Filminstitutet.

Granskningsnämndens bedömning

SVT har uppfyllt kraven.

Uppfyllelse – UR

Redovisningen

UR beskriver sitt kulturutbud som program som speglar kultur i olika sammanhang i olika delar av Sverige och världen och där tittaren och lyssnaren får möta människor som är bärare av olika kulturuttryck. UR ger exempel på program och uppger att det finns program för alla åldrar, alla målgrupper, med innehåll som engagerar, speglar och fördjupar. Detta gäller oavsett om programmen är utlägg, inköp, samproduktioner eller egna produktioner. UR ger även exempel på program från olika delar av världen.

Granskningsnämndens bedömning

UR har uppfyllt kraven.

3.6. Barn och unga

- SR, SVT och UR har uppfyllt programföretagens respektive uppdrag gällande barn och unga.

Definitioner av barn och unga

Av redovisningarna framgår att programföretagen likt tidigare år använder följande definitioner avseende barn respektive unga:

- SR delar in målgruppen i yngre barn upp till 8 år, barn 9–12 år och ungdomar 13–19 år.
- SVT definierar barn som tittare i åldern 3–11 år, varav äldre barn 7–11 år, och unga som tittare i åldern 12–19 år.
- UR delar in målgruppen i yngre barn upp till 9 år (förskola och grundskola årskurs F–3), äldre barn 9–12 år (grundskola årskurs 4–6) och unga 12–19 år (grundskola årskurs 7–9 och gymnasium).

Villkor

SR, SVT och UR ska erbjuda ett varierat utbud av program för och med barn och unga. Programmen ska på barns och ungas egna villkor förmedla nyheter och fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser från olika delar av Sverige och världen.

Företagen ska ha en omfattande nyproduktion och egen produktion av program för barn och unga. För SVT och SR gäller att programmen ska vara i olika genrer. SR, SVT och UR ska särskilt utveckla programverksamheten för äldre barn och unga. Företagen ska ta hänsyn till de språkliga behoven hos barn och unga som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper eller är teckenspråkiga. I fråga om verksamhet för språkliga och etniska minoriteter får SR, SVT och UR sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser. (9, 10 respektive 10 § i sändningstillstånden)

Uppfyllelse

Redovisningarna

Av SR:s redovisning framgår att företaget år 2020 sände 5 329 timmar innehåll för barn i marknätet fördelat på programkategorierna nyheter, samhälle, livsstil, kultur, sport, underhållning, musik och service. Musik utgjorde den största delen med totalt 4 107 timmar. För ungdomar sände SR 6 249 timmar i marknätet fördelat på samma programkategorier som för barn. Även här utgjorde musik den största delen med totalt 4 205 timmar. Minskningen av utbudet för unga (som uppgick till totalt 10 661 timmar 2019) beror enligt SR på att DAB-kanalen P3 Star lades ned 2019.

SR beskriver det innehåll som företaget har sänt för barn respektive unga. Innehållet har enligt företaget förmedlat nyheter och fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser från olika delar av Sverige och världen.

I en komplettering till nämnden ger SR exempel på program som enligt företaget förmedlat kulturella och konstnärliga upplevelser från olika delar av världen för unga.

SR uppger i redovisningen att det mesta av företagets utbud för barn och ungdomar är nyproduktion. SR redovisar vidare att företagets alla program för barn och unga bygger på idéer och projekt initierade av SR. Stora delar av utbudet produceras enligt SR internt, men till många projekt och program anlitas externa aktörer för att få bredd och mångfald i utbudet. För barn var uppskattningsvis 80 procent av utbudet, 100 procent av nyheterna och sport, samt 80 procent av övriga programkategorier egen produktion. För unga var uppskattningsvis 85 procent av utbudet, 100 procent av nyheterna, 70 procent av underhållningen samt 85 procent av övriga programkategorier egen produktion.

Vad gäller programutveckling för unga uppger SR att företaget under 2020 inledde ett strategiskt arbete för att förnyat utbudet för lyssnare mellan 13–19 år, med tyngdpunkt på innehåll på digitala plattformar. En arbetsgrupp ska analysera målgruppens behov och föreslå satsningar och utvecklingsprojekt. Ambitionen är att ett förnyat utbud ska kunna börja lanseras under senare delen av 2021.

I en komplettering till nämnden skriver SR att för att företaget ska vara relevant för en publik som är född på 2000-talet är det nödvändigt att lägga huvuddelen av utvecklingsarbetet på innehåll via digitala plattformar. Samtidigt ger SR ett antal exempel på märksänt innehåll för äldre barn som utvecklats eller lanserats under 2020.

SR skriver i sin komplettering att för unga/tonårspubliken ligger fokus i hög grad på utvecklingen av innehåll anpassat för lyssning on demand och en ny innehållsstrategi för tonårspubliken sätts under 2021.

I kompletteringen lyfter SR bland annat att den marksända kanalen P3 gjorts om och fått mer betoning på nyheter och samhälle, kultur samt fördjupande journalistik om musik. Ett antal satsningar på nya program på bland annat vardagseftermiddagar och helgmorgnar, nya poddtitlar samt en kraftig ökning av antalet timmar kultur har enligt SR inneburit att kanalen i stora delar är förändrad.

SR uppger i redovisningen att företaget erbjuder ett utbud särskilt riktat till barn respektive unga på samiska, finska, meänkieli samt romani chib och ger exempel på sådana program. Vad gäller jiddisch beskriver SR ett visst utbud för barn men inte något utbud för unga.

SVT uppger att program riktade till barn och unga fortfarande i hög grad sänds i de traditionella tv-kanalerna, men som en följd av de förändrade tittarvanorna planerar, producerar och publicerar SVT numera innehållet för barn och unga i första hand för SVT Play. Programmen för barn tillgängliggörs även i applikationen SVT Barn samt delvis i applikationen Bolibompa.

SVT ger exempel på program som har sänts och beskriver företagets utveckling och produktion av drama för barn och unga. SVT anser att företaget har förmedlat kulturella och konstnärliga upplevelser genom utländska program för såväl barn som unga.

SVT uppger att för företaget innebär kravet på att ha en omfattande nyproduktion och egen produktion av program i olika genrer för barn och unga en ambition att fortsatt erbjuda ett brett utbud för barn och unga och att en hög andel av programmen ska vara produktioner som görs av SVT eller som utläggningar och samproduktioner där SVT har ett avgörande inflytande. Enligt SVT innebär det också att erbjuda program som i format och innehåll tilltalar och är relevanta för den yngre publiken.

SVT har valt att redovisa nyproduktion för barn och unga på ett delvis nytt sätt i årets redovisning. Tidigare år redovisades endast förstasändningar, vilket kopplas till kravet om en omfattande nyproduktion. 2020 valde SVT – enligt uppgift i en komplettering till nämnden – att även ta med repriseringar som sänds i nära anslutning med en förstasändning (inom 30 dagar) som ett sätt att synliggöra en större del av barnutbudet än tidigare. För att svara mot kravet om nyproduktion anser SVT att en nyproduktion inte slutar att vara en nyproduktion när den har sänts en gång. I stället bör repriseringen av förstasändningar ses som ett ytterligare tillgängliggörande av nyproducerade program.

I redovisningen redogör SVT för förstasändningar och repriserna inom 30 dagar för barn respektive unga 2020 fördelat på följande kategorier: fakta och nyheter samt kultur och konstnärliga upplevelser. Genren drama ingår enligt SVT i de flesta fall i kategorin kulturella och konstnärliga upplevelser, medan exempelvis dokumentär ofta är en del av nyheter och fakta. De genrer som utbudet för barn och unga fördelas på är huvudsakligen fiktion, underhållning, fritidsfakta och nyheter. De kategorierna lämpar sig dock enligt SVT mindre väl för att beskriva utbudet för barn och unga och därför avser SVT att inleda ett utvecklingsarbete med sikte på en mer rättvisande kategorisering.

SVT uppger att det för barn sändes totalt 208 timmar fakta och nyheter samt 439 timmar kultur och konstnärliga upplevelser. För unga sändes totalt 281 timmar fakta och nyheter samt 149 timmar kultur och konstnärliga upplevelser. Totalt sett utgjorde förstasändningarna och repriserna inom 30 dagar för barn 647 timmar och för unga 430 timmar.

I en komplettering till nämnden redogör SVT för förstasändningar exklusive repriserna inom 30 dagar. För barn sändes totalt 169 timmar fakta och nyheter samt 343 timmar kultur och konstnärliga upplevelser. För unga sändes totalt 134 timmar fakta och nyheter samt 129 timmar kultur och konstnärliga upplevelser. Totalt sett utgjorde de faktiska förstasändningarna för barn 513 timmar och för unga 263 timmar.

I redovisningen framgår att SVT tolkar villkoret att särskilt utveckla programverksamheten för äldre barn och unga som att årligen skapa nya program och att ständigt utveckla befintliga program. SVT ger flera exempel på nya titlar och program som utvecklats för både äldre barn och unga.

SVT redovisar hur många timmar (inklusive de online-timmar som SVT vill tillgodoräkna sig) som har sänts för barn och unga på samiska, finska, meänkieli, romani chib och teckenspråk. För barn har totalt 156 timmar och för unga har totalt 207 timmar sänts på dessa språk och merparten av detta är sänt i marknätet. SVT har inte sänt program på jiddisch för barn och unga. I en komplettering till nämnden har SVT redogjort för antalet sändningstimmar i marknätet på nationella minoritetsspråk samt teckenspråk för barn och unga.

UR redovisar sända timmar fördelat på yngre barn, äldre barn och unga samt fördelat på radio och tv. UR har sänt 73 timmar radio och 285 timmar tv för barn och 68 timmar radio och 255 timmar tv för unga. UR har även sänt fem timmar webbexklusivt för barn och 40 timmar webbexklusivt för unga. UR har redovisat hur sändningstimmarerna för barn och unga fördelat sig på ett flertal ämnen, såsom exempelvis estetiska ämnen, geografi och miljö, historia och religion, idrott och hälsa, information och media, matematik, naturvetenskap, psykologi och filosofi, samhälle och ekonomi, svenska, svenska som andraspråk och minoritetsspråk.

UR beskriver vad företaget har sänt för barn respektive unga och ger exempel på program som enligt UR har förmedlat nyheter och fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser. UR uppger vidare att företaget har ett utbud som speglar

kultur i olika sammanhang i olika delar av Sverige och världen. Det ges också program-exempel som riktar sig till barn och unga.

UR skriver att företaget, utifrån dess särskilda utbildningsuppdrag, anser att en omfattande nyproduktion och egenproduktion uppnås genom att kostnadsandelen för programproduktion riktat mot barn och unga överstiger andelen för programproduktion riktat mot högskola, folkhögskola och studieförbund samt folkbildning. Kostnadsandelen för produktion för barn och unga uppgick 2020 till 58,9 procent. UR redovisar även nyproduktion och egenproduktion i timmar för radio respektive tv fördelat på barn respektive unga. Av redovisningen framgår att det totala antalet nyproducerade timmar radio och tv för barn och unga 2020 var 289 timmar. Samtliga nyproducerade radiotimmar, och 149 av 192 tv-timmar, var egenproduktion.

UR uppger att företaget arbetar med att kartlägga behov och medievänor hos äldre barn och unga och utifrån det utveckla innehåll och programformat som motsvarar målgruppens behov i utbildnings-, livs- och samhällsfrågor. UR har bland annat utvecklat program inom medie- och informationskunnighet. UR ger flera exempel på nya titlar och program som utvecklats både för äldre barn och unga.

Drygt 65 procent av UR:s utbud på nationella minoritetsspråk och teckenspråk är riktat mot barn och unga, vilket gör att UR anser sig uppfylla kravet i sändningstillståndet om att ta hänsyn till de språkliga behoven hos barn och unga som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper eller är teckenspråkiga. UR ger exempel på program för barn och unga riktade till olika målgrupper. Under 2020 sände UR totalt 98,21 timmar (inklusive webbexklusivt material på UR Play som UR vill tillgodoräkna sig) på finska, meänkieli, samiska, romani chib, jiddisch och teckenspråk riktade mot barn och unga.

I en komplettering till nämnden redogör UR för sändningstimmar i marknätet på nationella minoritetsspråk samt teckenspråk för barn och unga vilket bekräftar att merparten av sändningstimmarerna på respektive språk sändes i marknätet.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR har uppfyllt kraven.

Vad gäller kravet att ta hänsyn till språkliga behov hos barn och unga som tillhör språkliga eller etniska minoriteter eller är teckenspråkiga har granskningsnämnden gjort en sammantagen bedömning av den samlade programverksamheten.

3.7. Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Tillgänglighetsvillkoren regleras i såväl sändningstillstånden som i särskilda regeringsbeslut om krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

I programföretagens sändningstillstånd ställs krav på att beakta behoven hos personer med funktionsnedsättning. De villkor som kan meddelas i sändningstillstånd med stöd av radio- och tv-lagen om att sända tv-program vars innehåll är särskilt anpassat, och även att utforma radiosändningarna på ett sådant sätt att dessa blir tillgängliga för

personer med funktionsnedsättning, är begränsade till en skyldighet att tillhandahålla särskilt anpassade program (exempelvis program på teckenspråk eller nyhetsprogram som är anpassade för personer med kognitiv funktionsnedsättning, prop. 2012/13:164 s. 71 ff.).

Detta innebär, enligt granskningsnämndens uppfattning, att villkoren i sändningstillstånden under rubriken ”Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning” i sin helhet avser en anpassning av *innehållet* i sändningarna för personer med funktionsnedsättning.

Regeringen har därtill i ett särskilt beslut ställt upp krav för SVT och UR att tillgängliggöra tv-sändningar för personer med funktionsnedsättning genom tillgänglighetstjänster (textning, teckenspråkstolkning, syntolkning och uppläst text) under perioden 2020–2022. Nämndens bedömningar av hur SVT och UR har uppfyllt dessa krav under 2020 redovisas i separata beslut (beslut 21/01221 och 1222). I sammanfattning har nämnden funnit att företagen uppfyllt kraven. SR och UR har inte något krav på sig att tillgängliggöra radioprogram genom tillgänglighetstjänster.

Överenskommelse mellan företagen

I fråga om program om och för personer med funktionsnedsättning får SR, SVT och UR enligt sändningstillstånden sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser. Överenskommelser mellan företagen om insatser för personer med funktionsnedsättning ska enligt medelsvillkoren sändas till regeringen (Kulturdepartementet) och Myndigheten för press, radio och tv innan verksamhetsåret börjar.

3.7.1. Program för barn och unga med funktionsnedsättning

- SR har uppfyllt kravet på att prioritera tillgängligheten till program för barn med funktionsnedsättning. SR har inte visat att kravet är uppfyllt när det gäller unga.
- SVT och UR har uppfyllt kravet.

Villkor

För SR, SVT och UR gäller att tillgängligheten till program för barn och unga ska prioriteras. (10, 11 respektive 12 § i sändningstillstånden)

Tidigare bedömning

Granskningsnämnden fann i sin bedömning avseende 2019 att SVT hade uppfyllt kravet när det gäller barn och med viss tvekan när det gäller unga. SR och UR hade uppfyllt kravet.

Uppfyllelse – SR

Redovisningen

SR uppger att program exempelvis anpassas för barn med kognitiv funktionsnedsättning utifrån tematik, produktion och hur de presenteras. När det gäller att anpassa och tillgängliggöra innehållet för dessa barn genomsyras alla föreställningar från *Drama för*

unga av målsättningen att alla barn ska kunna höra och förstå handlingen. Det handlar exempelvis om igenkänning, tydligare ordförståelse, enklare dramaturgi, färre antal karaktärer och bättre hörbarhet i ljudläggningen. SR sänder även *Juniornyheter* som anpassar innehållet för barn med funktionsnedsättning bland annat genom att ett enkelt och beskrivande språk används i programmet.

SR uppger vidare att *Klartext* varje dag erbjuder nyheter som förklaras på ett lite lugnare sätt och med enkla ord för unga och vuxna med kognitiv funktionsnedsättning. Programmet har också nyheter som särskilt berör målgruppen. På SR Play finns sedan tidigare år ett antal avsnitt av *P3 Historia* som gjorts i versioner anpassade för personer med kognitiv funktionsnedsättning. Delar av *Musikhjälpens* sändningar tillgängliggjordes med direkttextning på SVT Play.

Granskningsnämndens bedömning

SR har uppfyllt kravet på att prioritera tillgängligheten till program för barn.

När det gäller unga konstaterar nämnden att det av SR:s redovisning framgår att det är i programmet *Klartext* (som även riktar sig till vuxna) som det har skett en anpassning av innehållet för personer med kognitiv funktionsnedsättning, att det på SR Play finns ett antal anpassade avsnitt av *P3 Historia* men att dessa är från tidigare år och att delar av *Musikhjälpens* sändningar har direkttextats på SVT Play. Nämnden anser inte att SR genom de programexempel som har redovisats har visat att företaget har uppfyllt kravet på att prioritera tillgängligheten till program för unga med funktionsnedsättning. Villkoret avser en anpassning av innehållet i sändningarna för personer med funktionsnedsättning och nämnden kan därför i sin bedömning av detta villkor inte ta hänsyn till att delar av *Musikhjälpens* sändningar har direkttextats.

Uppfyllelse – SVT

Redovisningen

SVT uppger att företaget under 2020 sände totalt 41 timmar teckenspråkiga program för barn och 21 timmar för unga. Av dessa sändes sex timmar enbart i SVT Play. SVT sände även *Bolibompa baby* där stödtecken (TAKK) är en integrerad del av innehållet. Metoden används främst för hörande personer med försenad eller avvikande språkutveckling. SVT sände också den irländska serien *Pablo* som är skapad med tanke på tillgänglighet för barn med diagnos inom autismspektrumet. Serien har ett anpassat tilltal, språket är förenklat och seriens huvudperson har själv autism. Serien är både skapad och översatt till svenska i nära samarbete med unga med autism.

SVT uppger att företaget under 2020 lanserat funktionen *Tydligare tal* i SVT Play som sänker programmets bakgrundsljud och gör att röster hörs tydligare. SVT valde att göra två ungdomsserier och julkalendern tillgängliga med den funktionen. Vidare redogör SVT för att *Nyheter på lätt svenska* sänds varje dag och anpassar sitt tilltal till ett enkelt, rakt språk i lugnt tempo och vänder sig bland annat till unga med kognitiva funktionsnedsättningar.

Granskningsnämndens bedömning

SVT har uppfyllt kravet.

Uppfyllelse – UR

Redovisningen

UR uppger att företaget producerar program för barn och unga så att alla ska vara inkluderade. Det kan enligt UR till exempel innebära att berättandet är relativt långsamt och att ljud och bild är tydliga. Delar av programutbudet som i första hand riktar sig till årskurs F–3 kan därför även vara användbart i särskolans årskurs 4–6.

UR uppger vidare att företaget producerar och sänder utbildningsprogram som kan användas i grundsärskolan, gymnasiesärskolan och särvux. 2020 satsade UR på en reality-serie för gymnasiesärskolan och en serie om motorikträning som riktade sig till elever i grundsärskolan med motoriska, intellektuella och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. UR producerade i samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten ett program om covid-19-pandemin som riktade sig till personer med intellektuell funktionsnedsättning. UR ger exempel på tre ytterligare program som riktar sig till grundsärskolan och ett ytterligare program som riktar sig till gymnasiesärskolan.

UR ger även exempel på program som har producerats direkt på teckenspråk för barn och unga.

Granskningsnämndens bedömning

UR har uppfyllt kravet.

3.7.2. Hörbarhet

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet på att prioritera god hörbarhet.

Villkor

Programföretagen ska fortsatt prioritera god hörbarhet, bland annat genom att vid utformningen av sändningarna beakta att bakgrundsljud kan försämra möjligheten för personer med hörselnedsättning att ta del av utbudet. För SR och UR gäller att företagen ska beakta att bakgrundsljud kraftigt kan försämra möjligheten att ta del av radiosändningar. (10, 11 respektive 12 § i sändningstillstånden)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR, SVT och UR beskriver hur de på olika sätt arbetar med hörbarhet, bland annat med hjälp av riktlinjer och policys.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR har uppfyllt kravet.

3.7.3. Produktion av program för särskilda målgrupper

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet på att producera program för särskilda målgrupper.

Villkor

För SR, SVT och UR gäller att program ska produceras för särskilda målgrupper. (10 §, 11 § respektive 12 § i sändningstillstånden)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR uppger att programmet *Klartext* presenterar nyheter i ett långsammare tempo och med enkla ord och sänds alla vardagar. I övrigt avser de programexempel som ges under rubriken ”Program om, för och med personer med funktionsnedsättning” främst program om personer med funktionsnedsättning.

SVT uppger att företaget varje dag sänder *Nyheter på lätt svenska*, som anpassar sitt tilltal till ett enkelt, rakt språk i lugnt tempo. SVT har även haft ett utbud på teckenspråk som riktar sig till en döv publik.

UR uppger att företaget producerar och sänder utbildningsprogram som kan användas i grundsärskolan, gymnasiesärskolan och särvox och ger flera exempel på program. UR producerar och sänder även program på teckenspråk som riktar sig till barn, unga och vuxna.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR har uppfyllt kravet.

3.7.4. Dialog med berörda grupper

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet på att ha en kontinuerlig dialog med berörda grupper.

Villkor

SR, SVT och UR ska ha en kontinuerlig dialog med de berörda grupperna. (10, 11 respektive 12 § i sändningstillstånden)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR, SVT och UR uppger att covid-19-pandemin har inneburit att möten och workshops hållits digitalt. Exempelvis genomfördes den årliga konferensen PS Funk-dagen som en digital workshop tillsammans med bland annat paraplyorganisationen Funktionsrätt Sverige. Företagen har även beskrivit andra kontakter och möten med berörda grupper och organisationer.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR har uppfyllt kravet.

3.8. Minoritetsspråk

Överenskommelse mellan programföretagen

I fråga om verksamhet för språkliga och etniska minoriteter får SR, SVT och UR sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser. Överenskommelser mellan företagen rörande insatser på minoritetsspråk och teckenspråk ska sändas till Regeringskansliet och Myndigheten för press, radio och tv innan verksamhetsåret börjar.

3.8.1. Förstasändningar på de nationella minoritetsspråken och teckenspråk

- Bedömningen av uppfyllelsen kan göras först i slutet av tillståndspanoden.

Villkor

SR:s, SVT:s och UR:s förstasändningar på vart och ett av de nationella minoritetsspråken samiska, finska, meänkieli, romani chib och jiddisch samt på teckenspråk ska öka under tillståndspanoden jämfört med 2019 års nivåer. (11, 12 respektive 13 § i sändningstillstånden)

Uppfyllelse

Redovisningarna

Av programföretagens redovisningar framgår följande. I nedanstående tabeller för SVT och UR ingår timmar som företagen har valt att tillgodoräkna online.

Samiska förstasändningar

Programföretag	Timmar 2019	Timmar 2020	Ökning/minskning
SR	741	744	+3
SVT	92	95	+3
UR	8,48	8,95	+0,47

SVT har därvid tillgodoräknat sig 14 timmar för 2020 som är unika förstapubliceringar på samiska i SVT Play.

Finska förstasändningar

Programföretag	Timmar 2019	Timmar 2020	Ökning/minskning
SR	3 659	4 330	+671
SVT	138	149	+11
UR	17,45	14,67	-2,78

UR har därvid tillgodoräknat sig 2,56 timmar webbexklusiva publiceringar för 2020 och uppger att minskningen av sändningstimmar på finska beror på att ett evenemang som skulle spelas in ställdes in på grund av covid-19-pandemin.

Meänkieli förstasändningar

Programföretag	Timmar 2019	Timmar 2020	Ökning/minskning
SR	376	382	+6
SVT	24	25	+1
UR	3,55	5,10	+1,55

SVT har därvid tillgodoräknat sig fem timmar unika förstapubliceringar för 2020 på meänkieli i SVT Play.

Romani chib förstasändningar

Programföretag	Timmar 2019	Timmar 2020	Ökning/minskning
SR	157	158	+1
SVT	31	32	+1
UR	6,82	7,15	+0,33

SVT har därvid tillgodoräknat sig fem timmar unika förstapubliceringar för 2020 på romani chib i SVT Play. UR har för 2020 tillgodoräknat sig 1,53 timmar webbexklusiva publiceringar på romani chib.

Jiddisch förstasändningar

Programföretag	Timmar 2019	Timmar 2020	Ökning/minskning
SR	3,3	3,8	+0,5
SVT	2	2	+/-0
UR	0,83	2,64	+1,81

Teckenspråk förstasändningar

Programföretag	Timmar 2019	Timmar 2020	Ökning/minskning
SVT	85	88	+3
UR	15,98	14,41	-1,57

SVT har därvid för 2020 tillgodoräknat sig sex timmar unika förstapubliceringar på teckenspråk i SVT Play. UR har för 2020 tillgodoräknat sig 2,31 timmar webbexklusiva publiceringar på teckenspråk och redovisar att det skett en minskning av timmarna på grund av covid-19-pandemin som har medfört sjukskrivningar.

Granskningsnämndens bedömning

Kravet på ökning av programföretagens förstasändningar på respektive språk i förhållande till 2019 års nivåer gäller för hela tillståndsperioden och inte för varje enskilt år. Det kommer därför först vid slutet av tillståndsperioden att vara möjligt att uttala sig om företagens förstasändningar har ökat i förhållande till 2019 års nivåer.

Granskningsnämnden kan dock konstatera att SR:s förstasändningar i marknätet ökade på vart och ett av de nationella minoritetsspråken jämfört med 2019 års nivåer. SVT:s förstasändningar var på samma nivå som 2019 vad gäller jiddisch men ökade på vart och ett av de övriga nationella minoritetsspråken samt på teckenspråk. SVT har därvid tillgodoräknat sig unika förstapubliceringar online 2020 på samiska, meänkieli, romani

chib och teckenspråk. UR:s förstasändningar ökade på samiska, meänkieli, romani chib och jiddisch men minskade på finska och teckenspråk jämfört med 2019. UR har därvid tillgodoräknat sig webbexklusiva publiceringar 2020 på finska, romani chib och teckenspråk.

3.8.2. Samlat programutbud på samiska, finska, meänkieli och romani chib samt på teckenspråk

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet gällande företagets samlade programutbud på samiska, finska, meänkieli och romani chib samt på teckenspråk.

Villkor

SR:s, SVT:s och UR:s samlade programutbud på samiska, finska, meänkieli och romani chib samt på teckenspråk ska sammantaget uppgå till minst 2019 års nivå. (11, 12 respektive 13 § i sändningstillstånden)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR:s, SVT:s och UR:s samlade programutbud på samiska, finska, meänkieli och romani chib samt på teckenspråk uppgick till totalt 11 523 timmar 2019. Företagets samlade programutbud på dessa språk 2020 uppgick till totalt 11 676 timmar. I totalen för företagets samlade programutbud 2020 ingår timmar som SVT och UR valt att tillgodoräkna sig online. SVT har valt att tillgodoräkna sig 31 timmar och UR 6,4 timmar.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR har uppfyllt kravet.

3.8.3. Samlat programutbud på jiddisch

- Granskningsnämndens bedömning av uppfyllelsen kan göras först i slutet av tillståndspanoden.

Villkor

Det samlade programutbudet på jiddisch ska sammantaget för SR, SVT och UR öka under tillståndspanoden jämfört med 2019 års nivå. (11, 12 respektive 13 § i sändningstillstånden)

Uppfyllelse

Redovisningarna

2019 uppgick företagets samlade programutbud på jiddisch sammantaget till 13,3 timmar. Sammanlagt har programföretagen sänt 18,58 timmar på jiddisch i marknätet under 2020. Detta motsvarar en ökning av sändningstimmarna på jiddisch med 5,28 timmar jämfört med 2019 års nivå.

Granskningsnämndens bedömning

Kravet på ökning av programföretagens samlade programutbud på jiddisch i förhållande till 2019 års nivå gäller för hela tillståndsperioden och inte för varje enskilt år. Det kommer därför först vid slutet av tillståndsperioden att vara möjligt att uttala sig om företagets samlade programutbud på jiddisch har ökat i förhållande till 2019 års nivåer. Granskningsnämnden kan dock konstatera att under 2020 har det skett en liten ökning av företagets samlade utbud på jiddisch jämfört med 2019, dock från en låg nivå.

3.8.4. Utbud på andra minoritetsspråk

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet på att erbjuda ett utbud på andra minoritetsspråk.

Villkor

SR, SVT och UR ska erbjuda ett utbud på andra minoritetsspråk. (11, 12 respektive 13 § i sändningstillstånden)

Uppfyllelse

Redovisningarna

Av SR:s redovisning framgår att företaget sänt på arabiska, kurdiska, somaliska, persiska, engelska och tigrinja under 2020. I en komplettering förtydligar SR att företaget sänt på arabiska och engelska i marknätet under 2020.

SVT har, utöver på nationella minoritetsspråk och teckenspråk, sänt program på 39 olika språk under 2020.

UR har sänt program på 13 andra minoritetsspråk.

Granskningsnämndens bedömning

Av sändningstillstånden framgår att programföretagen ska erbjuda ett utbud på andra minoritetsspråk än nationella minoritetsspråk och teckenspråk. Det ställs inga krav på hur omfattande detta utbud ska vara. Granskningsnämnden anser därmed att SR, SVT och UR har uppfyllt kravet.

3.8.5. Nyheter på olika språk för människor i Sverige och i Sveriges närområden

- SR har uppfyllt kravet att erbjuda ett utbud av nyheter på olika språk för människor i Sverige och i Sveriges närområden som inte kan ta del av nyheter på svenska.

Villkor

SR ska erbjuda ett utbud av nyheter på olika språk för människor i Sverige och i Sveriges närområden som inte kan ta del av nyheter på svenska. (7 § i sändningstillståndet)

Uppfyllelse

Av SR:s redovisning går att utläsa att företaget sänt nyheter på engelska, finska, samiska och meänkieli i marknätet. SR uppger att *Ekot Radio Svedens* utbud på engelska riktar sig till en bred publik i Sverige och i grannländerna som behärskar engelska och inte kan ta del av SR:s nyhetsutbud på svenska eller andra språk.

I en komplettering till nämnden skriver SR att de även har sänt nyheter på romani chib i marknätet under 2020.

Granskningsnämndens bedömning

Granskningsnämnden anser att SR har uppfyllt kravet.

3.8.6. Dialog med berörda grupper

- SR, SVT och UR har uppfyllt kravet på att ha en kontinuerlig dialog med berörda grupper.

Villkor

SR, SVT och UR ska ha en kontinuerlig dialog med de berörda grupperna. (11, 12 respektive 13 § i sändningstillstånden)

Uppfyllelse

Redovisningarna

SR uppger att programföretaget har en dialog med berörda grupper på två sätt:

- redaktionerna har löpande kontakt med sina lyssnare, och
- företrädare för SR har regelbundna möten med intresseorganisationer inom respektive område.

Av SR:s redovisning framgår att redaktionerna för minoritetsspråk för löpande dialog med lyssnare på olika sätt. Covid-19-pandemin medförde enligt SR en kraftig ökning av redaktionernas dialoger med sina lyssnare via sociala medier och ring in-program men samtidigt blev det omöjligt att genomföra en stor del av det arbete som redaktionerna annars gör i form av evenemang och publikmöten.

SR uppger att företaget regelbundet träffar organisationer som företräder nationella minoriteter. SR redovisar vilka möten som har hållits under 2020 för respektive språk.

SVT anför att företaget under 2020 förde samtal med representanter från Sametinget, Svenska Tornedalingars Riksförbund, Sverigefinska Riksförbundet, Judiska centralrådet och Resandefolket. SVT har också haft dialogmöte med bland annat Sveriges dövas riksförbund.

Av UR:s redovisning framgår att UR årligen bjuder in till dialogmöten med varje nationell minoritetsgrupp, urfolk och teckenspråkstalande. Under 2020 arrangerades digitala dialogmöten med de jiddisch- och romani chib-talande dialoggrupperna, urfolket

samerna, tornedalska- och meänkielitalande samt teckenspråkiga dialoggrupperna. På grund av covid-19-pandemin ställdes dialogmötet med den sverigefinska- och finsktalande dialoggruppen in och mötet är framflyttat till 2021. Utöver dialoggrupperna arbetar UR med referensgrupper bestående av bland annat målgruppsrepresentanter. Referensgrupperna kan exempelvis bjudas in vid starten av en produktion och inför publicering i syfte att öka identifikation, kvalitetssäkra innehållet och undvika stereotyper och berättelser. UR uppger att företaget under 2020 har haft tätare avstämning med referensgrupper.

Granskningsnämndens bedömning

SR, SVT och UR har uppfyllt kravet.